

A MI LAPUNK

KELETRE NÉZZÜNK Irta: FÁBIÁN DÁNIEL

Zivatáros és zűrzavaros mai Európánkban két nagy kultúra ütközik meg egymással. A nyugateurópai és a keleti: az eurázsiai. E két kultúra nemcsak két külön földet jelent, más tájat és más éghajlatot, de mögöttük mindkét részen más-más ember-típus is van. A nyugati ember gondolkozó, számító, praktikus, rendszerező. Azért ért el oly nagy eredményeket az ipar, a társadalomszervezés és az intézményes műveltség terén. A keleti ember befeléélő, révedező, szemlélődő, gyakorlatiasságra nem hajlamos. Innen van, hogy a civilizáció terén nagyon lemaradt, holott nagy gazdagságú lelki kultúrája van.

A nyugati praktikus népek a keleti népek egész sorát győzték le magasabb civilizációjukkal. Így lettek Keleteurópa és Ázsia népei európai államok alárendeltjei, gyarmatai. Ma már a világtörténelem küszöbén áll a gyarmati népek felszabadulása. A magyar ifjúságnak mindenütt figyelemmel és megértéssel kell kísérenie azokat a szabadságmozgalmakat, amelyek napjainkban úgy Indiában, mint Kínában forró levegővel és véres harcokkal telítik meg a vidéket.

Szemmelátható, hogy a gyarmati politika és a gyarmati kizsákmányolás tőkéletes bukása csak rövid idő kérdése. Egy felszabadulási hullám csap keresztül a világon, amely nemcsak társadalmi osztályokat szabadít fel, hanem egész elnyomott népeket is. A nyugateurópai kultúra civilizációs elfáradtsága és kiteljesedettsége előtt megjelenik a keleti népek új erejű, győzedelmes kultúrája.

A magyarságnak köze van ehhez a hatalmas harchoz, amelyik Kelet és Nyugat között kitérőben van. Mi is keleti nép vagyunk. Keletről származtunk el a nyugati kultúra gótikus tornyaihoz. Ugy érezzük: nekünk a Kelet mellé kell állnunk. Az új szociális Középeurópa fölépítését is onnan várhatjuk nagyobb bizonyossággal, mint nyugatról. A feltörekvő középeurópai társadalmi osztályok a maguk műveltségi és szociális törekvéseihez Kelet népeinek kultúrájából és nagyerejű azonos harcaiból hatalmas támogatást nyerhetnek.

Azért a mai magyar ifjúságnak szép feladatává válik, hogy foglalkozván a magyar kultúrával, felkutassa annak paraszti és ősi ázsiai elemeit, dolgozzék folklórban, hogy megtalálja azokat a kulturális és lelki kapcsokat, melyek által Kelettel való érintkezésünk kimélyülhet és állandósulhat. De ezenkívül elsőrangú kötelességünk foglalkozni a Kelet társadalmi és nemzeti kérdéseivel is. Mert hisszük és valljuk, hogy a Kelet feltörekvő népeinek igazságos győzelme nyomán: új, emberibb szociális társadalmi rend lesz talán az egész világon, de Európában biztosan.

Az osztályok elnyomtatása és kizsákmányolása a gyarmati politikán nyugszik, ennek bukása után mélyreható társadalmi változások állanak be Európában is. Minden okunk megvan arra, hogy egyre mélyülő rokonszenvvel kísérvük ázsiai testvéreink nemzeti harcát, mert közvetve ez a harc az európai elnyomott társadalmi osztályok felszabadításáért is folyik. Mi is, amikor egy szociálisabb társadalom eljöveteleért és egy új kultúra megvalósulásáért küzdünk: harcolunk a Keletért is.

Ez egy szabadságharc ösztönös kölcsönössége.

EGY ÉJSZAKA DÓSA GYÖRGGYEL

Írta: TAMÁSI ÁRON

Idegeim zengenek azóta.

Mint két lefogott verekedő gyermek, olyan az én két karom azóta.

A lelkem áradva zug még mai nap is.

Különös volt nagyon.

Tíz óra lehetett, mikor a szobába léptem. Sötét volt. Olyan vaksötét volt, mintha napfény nem énekelt volna eme négy fal között soha. Megálltam rögtön. Azt hittem, nem is vagyok. Azt hittem, hogy nincs a világ sem.

— Tolvaj!

Kacagtam egyet. Aztán gyufát elé és megláttam a gyertyát.

Igen jól égett, hosszú bókoló süveggel. A füleim is felmerültek egyszerre a csendből: szél zugatta, hallottam a fákat. Az eső ablakomra csapott, mintha ezer madarak kopogtattak volna a tükörüvegen.

— Mit csináljak? Fehérnép nincs. Gyermek nincs.

De ott volt a gyertya alatt egy könyv, „Dóza György“ a címe.

— Olvasni fogok.

Hamar levetkeztem. Még ökleltem néhányat a levegőbe, mellemet megveregedtem s éreztem, hogy feszül bennem az erő.

— No, jere, Dósa s vágjuk az urakat!

Már a Duna—Tisza között jártunk s mint a karvalyok fészkeit, úgy vizsgálá meg a felgyújtott paraszihad az urak kastélyát sorra. Nagy Antal a szerémi borvidéken vitézkedett egy baráttal, s egy kereskedővel az élen. De hiába veré elleneit Kamancz-nál széjjel, mert fogságba ejték társaival. Vitték a vesztőhelyre s ahogy mene Nagy Antal a baráttal s más vértanúkkal az öröklétnek elejébe, „menetközben valamennyien a maguk magyar nyelvén daloltak.“

Leejtettem a könyvet.

Ujjaim tenyerembe vágódtak. Megrugtam az ágyfáját, hogy reccsent, s torkomat fojtogatta valaki s égtek a tagjaim.

Nem lehetett olvasni tovább.

Kifújtam a gyertyát, mert a szemeim akartak világítani.

Téphette már odakünn a fákat a szél, vághatta az ablakot az eső és borzolhatta magát a nagy éjjel, mint a világot betakaró fekete madár. Én most Nagy Antallal mentem és megöleltem nyakon és megöleltem a lángoló barátot is és menetközben valahányan a magunk magyar nyelvén daloltunk. — Mentünk és daloltunk.

Örökké mentünk és örökké daloltunk.

És lassan setétedni kezdett. Már csak a szemeit láttam társaimnak, majd azt hittem, hogy nem szemek, hanem csillagok azok.

De mentünk.

Már nem is mozogtunk és mégis haladtunk.

Már nem nyílt hangra az ajkunk és mégis daloltunk.

Aztán valahol elmerültünk. Valami nagy, vaksötét alagutban.

Isten lebegett felettünk.

És sok idő múltán fényt láttam, sok apró fényt láttam néhány lábnyira a földtől.

Megálltam.

— Leszállott csillagok lesznek talán.

S akkor horkantott valami. És valaki szólt:

— Ül fel, főkapitány!

Egy fekete mén állott mellettem, nagy kard az oldalamon, páncél a testemen és körülöttem féktelen, lobogó vitézek. Ismerősök valahányan.

S közülök kimagaslott egy fehérszakállas barna szemű büszke székely, az orra hajlott, a homloka szikla, jobbja a kardon örökké, a szemei csillognak örökké és öröklélet prédikál, mintha ő volna a székely Krisztus.

— Van Isten az égben — mondja s kivonja kardját.

— Mit akartok? — kérdem.

— Azt akarjuk, hogy élhessünk és dalolhassunk.

S már lovon volt valahány. Egy feketearcú, nagyhajú vitéz előreugrott gyors paripáján dióbarna nagy szemek vibráltak az éjben, páncél-dereka feszült.

— Mint csináljunk, Lőrinc? — kérdeztem.

— Vágjuk a bestye urait!

— Hol van a szent zászló, tán elvesze?

— Nem vesze el! — ugrott előre nyáradmenti Balog deák s magosba nyomá rudjával a zászlót, amelyen Szűzmária fénylett.

— Hát jóbátyám, Gergely, hol vagyon?

— Ő a keleti részen figyelő állásba bévevé magát, mert a harcot nem javasolja.

— Nem-é?

— A nem.

— Hát ti?

— Mű annál inkább, mert egyszer van szabadulása a szegény magyarnak. Eleget ettek s rágtak immár az urak, rajtunk fekszenek, mint az örökös nyavaja, se magunknak dolgozni nem engedik, sem egy magyar éneköt elfűni immár nem szabad, hanem csak nyomorgatnak asszonyostól, barmostól, s árulkodnak a gaz idegen uraknak, hogy mű is emberek s magyarok akarunk lenni.

— Gyehenárra tesszük!

— Ahol a város, né! Lámpái világon vannak, de csak idegennek s urnak világítanak s a szegény magyar selétben nyögi az ígát.

— A sereg hol vagyon, táborban-é?

— Ott vagyon hát. Fuvass kürtöt s megmozdul a föld is.

Szájához emelé Balog deák egyszeribe a kürtöt.

— Ne zengesd! Hagyj békességet nekik.

Igy szóltam s felvetém magamot a lóra.

— Előre menyek megam s megügyelem hogy s mint volnának a városban az urak. Valaki nem akar-é velem odajöni?

Mind feszíték magukat, hogy ők jönnek bizony s még a fehérszakállas székely legkivált.

— Jertek! — mondtam.

Megindulánk s szép csendességben ügétünk a város felé. Ahogy a házak közé beérhettünk, hát nagy csendességet látunk. Vajegy lámpa vala egymástól jómesszire s azok fényt vetének az útra.

— Hiszen én itt jártam!

— Itt jártunk mű is többiben.

— Hát akkor e nem Kolozsvár-é?

— Ez a. Itt tanyáznak a bestyék.

Átalmenénk a Szamos hídján, s fel a „Bűzlős“ mellett s fel az izmaeliták utcáján s a „Szűzek fogadó“-jánál megállánk, mert egy deák-legény jöve hozzánk, valami Demeter nevű.

— Dósa az én királyom! — kiáltá. ahogy közelére.

— Ki vagy, fiam?

— Én szabad székely voltam, de az urak elvevék szabadságomot s most mind a pálinkát kell nekik horgyam.

— Hogy jövel ide?

— Én egyenesen, mivel hire járta már a tegnap, hogy közel vagyon seregeivel Dósa s ma éjjel béüti magát ide, hogy felkérdezze a leckét az uraktól.

— S itt találhatjuk-é őket?

— Éppen, hogy itt! Nem menekedének el, mert igen biznak szerencséjükben. Hanem öszszegyültek nagy lármával s ott isznak fenn az „Ugató“-ban.

— Vezess oda!

— De sokan vannak, főkapitány uram. S szolgánység velük s kutyák is, akik mind harapósak.

— Ne félti münköt, hanem vezess oda!

Lőrinc pap is rája szóla:

— Egyenesen oda!

S kiugratott előre és megindulánk valahányan, mint egy család, minek az a velünk való fehérszakállas székely az apja. Demeter deák pedig elől futá. s kandita mindegyre vissza, nehogy elforduljunk valamerre s elmaradjon az urak lecke felmondása.

S ahogy elhaladánk a tudomány háza mellett, s a papok borillatos feszkínél, egyszerre jobbra fordíta Demeter s biztata, hogy csak keressük a nyomait. S ahogy felhágánk utána a hangoskövü utcára, egy kapu előtt megállita, hogy itt van az urakhoz a bejárás, melyen csak szív és lélek nélkül lehessen bémenni.

Leszökém fekete lovamról.

— Szálljatok le s fegyvert a kézbe, ahogy

magyarnak talál.

Szólitám Demeter deákot, hogy ügyelne a lovakra.

— Én bizony, engedelemmel legyen mondvá, igen szeretném látni, hogy miképpen menyen az urak nyuvasztása.

— Eresszétek bé!

Megkötöttük a lovakat, s én a kapun előre s velem mind a többiek, csak Gergely bátyám hiányzék. Menyünk óvatosan, s hát csakugyan ott isznak egy csomagban valami harminc fej.

— Aggyon jó estét az Isten, aki fenn van!

Mint a megriasztott ürök mind felszökének s arcájokat ellepé megijedt szemük.

— Ki a vezéretek? — kérdém.

Nagy csendben fogadák szavamot, de végre kiszólta valamelyik:

— Nekünk Nagyságos Szapolyai Dezső, Erdély vajdája.

— Nekünk Dósa György! — hasítá Lőrinc pap s a kardjával vágni kezdé, s kiáltá közben.

— Korpázd a bestyét!

S eme pillanatban kutyák s temérdek elbujtatott királyi katonák szökének elé, jórészük székely, akik így vélek hasznukat üzni ezen a földön.

Reánk omlottak, mint a sáskák s megfogának.

— Siculi mortis! — így röhögtek.

S rögtön követet küldöltek Szapolyai-Dezső nagyságos vajdájukhoz, hogy mi lenne velünk, nyilvánóságos tolvajokkal s hazánk árulóival.

S hajnalra vissza is érkezett a követ, peccéses levéllel, melyet Brandenburgi György őgrófnak mostoha testvére, mely szintén György, így olvása fel:

— Édes hazánk nyilvánóságos rablóí, sok istenkáromló tolvajok és büdös parasztlak sok felébresztői mind elégettessenek. S leginkáb ama vakmerő bizonyos Dósa György tüzes koronával a fején, mert ő akart vajda lenni és Erdélynek ura.

Nagy tüzet tettek ama helyen és kántáló cigányokat rendelék oda, hogy megsütnének münkét S ahogy hajtának neki a dicsőséges halálnak, leszálta Szűzmária a zászlóról, karddal a kezében és vágni kezdé az urakot s essőt bocsájta a tüzre, s amint lehulla egy főembernek a feje, megdördüle az ég . . .

Verejtékkel a homlokomon és nagy dobogó szívvel felugrottam az ágyból.

Már reggel volt.

A szél elállt.

A nap bésütött az ablakomon.

S akkor láttam, hogy levertem a gyertyatartót.

— A fene egye meg az ilyen nagy fantáziát, amelyik még éjjel se hagyja nyugodtan az embert . . . — mondtam és kinyitottam az ablakot a madarak énekeinek.

Régen volt...

Irta: MÓRA ISTVÁN

Régen volt, de igaz volt. Régen volt, mert akkor még én kis gyerek voltam, mikor öregapám hirül hozta; igaz volt, mert ha igaz nem lett volna, hirül se hozta volna.

Juhász volt az öregapám, egyszer azt üzente be a bojtárral, hogy küldjük ki a Bundás kutyá nyakára az örvöt, mert farkasjárás van.

Az az örv pedig jó vastag, erős szíjj volt, s olyan szögek álltak ki sűrűn belőle, mint az én akkori araszlom. Azt fölcsatolták a Bundás nyakára, az volt az örv. Mert hogy a farkas a nyakát kapja el más állatnak s el se eresztí, még meg nem fojtja. Hanem ha az örvbe beléharap, ugyan maga bánja meg!

Azt kérdezitek: nem volt az öregapámnak puskája, hogy farkas komát lelőtte volna? Nem ám, — de a ti öregapátok apjának se volt puskája. Senkinek se volt akkor puskája, csak a német zsandárnak, meg a német katonának. S azok voltak az urak akkoriban, mikor én kis gyerek voltam.

Elég az hozzá, hogy minyárt annak a hétnek a szombatján hazakocogott szürke szamarán az öregapám. Heli eleségért a bojtárt szokta küldeni, nagyobb dologban jöhettek jómaga.

Én belefogódtam a ködmene sarkába s örvendeztem lelkem szerint:

— Jaj, csakhogy meg nem ették a farkasok, kedves öregapám! Megsodorta őszes, bodor bajúszát:

— Olt járt pedig épp az öregapjuk a cserénynél.

— Jaj Istenem...

— Jaj ám, de ökelmének. Bőrit hoztam az átalvetőben. Eladom a zsidónak, neked veszünk az árából csukaorrú csizmát.

Akkorra édesapám lenyergelte a csacsit, behozta az átalvetőt, ki is húzta belőle a farkasbőrt, kiterítette a ház földjére.

— Teremtette, de nagy volt...

Édesszülém félrefordult:

— Ó, de büdös.

Én pedig rátenyereltem mind a két kezemmel és azt kérdeztem tőle:

— Köllött volna, koma, bárányhus? Az én kis fekete bárányomat kereste kend. ugy-e?

S ráültem az ordas kesely bőrére, úgy hallgaltam öregapámat, míg az esetet elmondta.

S leginkább is nekem mondta, mindig énám néztem. (Istenem, mintha most is látnám, hallanám, holott ötvenhét esztendeje.)

— Hát, — kezdte öregapám, mikor rágyujtott, — mikor én az én Bundás kutyám nyakára az örvöt felcsatoltam, olyan volt az attul fogva, mint mikor nekünk negyvennyolcban a parancsol kiadták... Teremtette, belepte a hó odakint, még se jött be a szárszékba. Kegyetlen szél fújt pedig, a havat meg csak úgy vágta. Mink az enyhelyen virradoztunk Andrással, a bojtárral.

Egyszer csak halljuk ám megszűrül a komát, ahogy vonyítja a mondókáját:

— Adós nekünk ez a fiúúúúú.

Fölneszel rá mellettem a puli kutyám is, kiszalad.

De megérik a tolvajt a birkák is, ijedten kérdezik az istenadták:

Mi veee? Mi veee?

Ez a rusnya féreg pedig közelebrül feleli, már mint ez ni, hogy:

— Husz ju váááú... (Pont hogy husz juhval.)

A számár beleegyez:

— I-ááá. U-ááá.

A pulikutyám, jó kis szolgáló másképp, de tehetetlen kölyökkutya, beoldalog vissza hozzánk s rászavaz a nagyúr kívánságára:

— Megadjuk, megadjuk, meg, meg, meg, meg!

Mondom a bojtárnak:

— Hallod-e, Andris, kapjunk kampóra, de a nyáját csuffá tétetni ne hagyjuk, ha meghalnak is. Valami érthette a Bundást, hogy semmi nesze sincsen... Ahogy fölugrunk, botra kapunk, megszólal ám az én Bundásom valahonnan oldalról; de mintha a harangot vernék félre, úgy kongatja:

— Jobb ha elmégy innen. koma, jobb, jobb, jobb!

Ez a rusnya féreg, ennek a bőrnek a bendője csak vonyítani se ért rá, mikor már Bundás belekap a farkába. A szél is elállt, a holdvilág is kibujt a csodát nézni, mink meg Andrissal, mink is a lábunk közé kaptuk a fejünket, hempergőztek, néha látni se lehetett őket a felrugdosott hótul. Ez a rusnya féreg szükölt, Bundás csak lihegett... Mire odaértünk, Bundás már föl pattant, mint a lapda, messze elvágódott, lehasalt és a havat nyalta. Ez a gyalázatos meg

Még maradok!

*Fiatalok, még itt vagyok.
Az éveimnek száma sok,
A gyászáimnak sora nagy
És megőszített kora fagy.*

*Tán nem is voltam fiatal
És nem jött soha diadal,
Halálos volt a szerelem,
Utódom sem lesz már nekem.*

*És mégis, mégis jó dolog,
Hogy élek és hogy dalolok,
Magányos lelkem égre néz.
És megszépül a szenvedés.*

*Az égen örök csillagok,
Fényesek és fiatalok,
A földön is ifjú szemek:
Még egy ideig nem megyek.
(Szeged) Juhász Gyula*

maga hempergődött a havon és piros lett a hó körülötte. En is csaplam egyet rajla a kampóval, Andris is, arra oszt kinyujtódzkodott. De nem a mi kampónktul, hanem hogy az én Bundásom a nyakába beléakaszkodott. Nézzétek, gyerekek, meglátszik a bőrön is . . .

Édesapám megnézte, én a Bundást tudakoltam. Öregapám csettintett balkeze mind az öt ujjával:

— Kapogattott ő is. Dehát: ebcson beforr. Hanem hogy nem adnám a Bundás kutyámat tíz uraságnak száz agarárért, merem mondani.

Édesszülém forralt bort hozott öregapámnak, aztán heti eleséget pakolászott össze, megva-

csoráztunk, (én ott a farkasbőrön) — vacsora után öregapám megint kiment a nyájhoz, nem hagyhatván a bojtárra a cserényt, mikor farkasok járnak. A farkasbőr fölkerült a padlásra, tavaszi vásárkor megvette a zsidó, s husvétra kaptam az árából olyan csukaorrú csizmát, amelyet csak Szattyán szomszéd tudott varrni — remekbe . . . Ki is mentem benne édesapámmal a karámhoz, öregapámnak pogácsát vittem, a Bundásnak kivettem a husvéti sonkacsülköt, a pulit meg azzal csufoltam: megadjuk-e . . . meg, meg, meg!

Régen volt, de igaz volt. Ha igaz nem lett volna, meg se irtam volna,

A corbarieui önkéntesek

Ha úgy kapásból hallanám ezt a címet, bizonyosan valami nagyon szépet gondolnék. A „Korhadt fakeresztek“-ben a „Hős fiúk“-ban voltak ilyen címek s a sorok közü kiripirult arcú honvédek rohantak feltűzött szuronnal dicső-égbe — halálba.

Sietek azonban jóelőre figyelmeztetni mindenkit, hogy ilyen bravúrt ne várjon tőlem. Az én mesém mai, egyszerű, szürke s egy kicsit talán szomorú is.

1930 április hó utolsó napján egy látás párisi pályaudvarról tizenöt fiatalember indult el az éjszakába. Délfelé mentek, mindig délfelé. Arrafelé, ahonnan egy nagy jalkiállítás után, — amire az egész világ felfigyelt, — elhalóan bár, de egy hosszú nagy panasz epekedett az ég felé. Az ég felé, — ahonnan március 3-án éjjel nagy csapás szakadt le békés, virágzó, déli megyéire Franciaországnak.

Hogy is volt csak? Hányszor mesélték, magyarázták a lesújtottak. A hegyek még javában hordták a vastag téli hótakarót, mikor egy váratlan déli szél és 48 óráig tartó meleg eső egyszerre zúdították az egész víztestet a keskeny völgyek felé. Az erdők nem állták útját a csapásnak. Az erdőket könnyelmű emberi gazdálkodás úgy kiirtotta, hogy hirmondó is alig maradt belőlük.

A megáradt patakok, folyók végig száguldottak a völgyeken, elseperve az álmából fölriadó lakosság ingó-ingatlan vagyonát, nem kímélve embert, állatot sem. A nagy csapásra minden

irányból futott a segítség, csörgedező pénz — patakok képében. Ez a legegyszerűbb formája a segítségnek; sokan talán azt is hiszik, egyedüli formája. Már pedig nem így van az.

Van a világon egy nemzetközi szervezet, célja a személyes önkéntes segítség megszervezése. Ennek a szavára állott össze 15 fiatalember a párisi ker. ifj. egyesület főtitkárának, Nazelle Károlynak vezetésével s indult el a Tarn völgyébe.

Alig szürkült a hajnal s már az ablakokon át lestük a megváltozott világot. Touillac festői fekvésével, Cahors híres középkori tornyos hídjával első fátalokban is lelkes bámulókra találtak bennünk. Közben a „generális“ szót kér. (Generálisnak neveztük el Nazelle, egyrészt mert secrétaire général, másrészt mert két munkazubbonyában s félrekapott cserkész eredetű kalapjában, a munka mezején egy tökéletes mexikói generális képét öltötte). Szót kér, mondom s bejelenti, hogy mivel a hullák megmérgezték az árterület

ivóvizet, minden eshetőségre számítva, tifusz oltásnak kell alávetnünk magunkat. Holmi pilulákat kell lenyeldeni három napon át, azokban van az oltóanyag.

Az eset nem is volt oly egyszerű, mint első percben látszik s a hosszú Kilpert még félóra múlva is kétségbeesve rázogatta a fejét és csak ismételt öblítések juttatták el a golyóbist rendeltetési helyére.

Montauban, — kiszállni. Csendes eső szi-

Corbarieui önkéntes. — Tóth Sándor rajza

tál a városra, még mi a tovább indulásig végig járjuk néhány utcáját. Az alsó város bizony száználmas képet nyújt. A víz a legfantasztikusabban bánt el a régi házakkal. Van, ahol az egész homlokzatot letépte s most látszanak a felnyitott szobák, mint a babaházban. A falon konyhadények, függönyök. Istenkisértés volna felmászni értük. Romok, törmeléken mindenfelé. Ép házakból is sokszor ki kell lakoltatni a bérlőket, nem bátorságos ott maradni.

Hogy mi minden hever egy-egy ház előtt, azt bajos volna felsorolni. A vízben állott bútoroktól kezdve ágyneműek, edényeken át könyvekig, fantasztikus összevisszaságban minden ott van, amivel az ember otthont csinál magának. A hivatalos segítség ólomlábakon jár s az elkeseredett, elfásult polgárok tévován lödörögnek portájuk körül. Hellyel-közzel halomba hordott sáros gerendák, cserepek; ez már eltakarítás számba megy. Az utcasarkokon szűjas politikai ízű plakátok keverik a közvéleményt. A felső város történelmi emlékei: az ősi téglahíd, (ez bátran dacolt az árral, modern testvére megrokkant) a valásháborúkról mesélő templom minden szépségükkel se bírták elnyomni azt a keserű érzést, amelyet romok, emberek hagytak bennem.

Autobusz vitt tovább Corbarieu felé (11 km) de még azon is túl mentünk, hogy végül gyalog ballagjunk dr. Cross majorjáiig. A ház erős téglapépület, dacolt az árral, a melléképületekről már kevésbé állítható ugyanez s itt nyílt elsősorban is munkára alkalmunk. Sátorakat vittünk ugyan, de a föld nedvessége — állandó esőbe csepentünk bele — nem biztatott a kint hálásra. Így az egyik istállóban helyezkedtünk el, lakóit elvitte a víz s azóta fertőtlenítve szalma tartásra szolgált.

Nem sokat teketóriáztunk a szalmazsákokkal s már hozzá is fogtunk az összedőlt hangár kitarításához. Az első napok változó idő mellett túlságosan lázas munkával teltek el. Féltem, rossz vége lesz. Hát bizony a második hét vége felé ugyan alább hagyott a munkaláz, helyet adva különböző izomlázaknak. Az időnk is sokat romlott. Mindig hidegebbre, esősebbre fordult s nem engedett az utolsó napig.

A Pellegny major hagyta a legerősebb nyomot a társaságban.

Öreg házaspár. Életük alkonyán szép nagy házat emeltek, a homlokzatát téglából, a falakat

vályogból, — már ahogy itt szokás. Ma is áll a — homlokzat. A szobák helyét egy földtömeg jelzi s az öregek magyarázzák:

— „Itt volt az ebédlő. Ott állt az ágyunk. Ott, ahol annyi búza nő. Tudják, a padlason volt a magtár s az is rászakadt persze“.

Mikor elvégeztük azt, amit vállaltunk s búcsúzni kezdtünk, megkértek: énekeljünk még egyet. Könnyes szemekkel fogtunk aztán sorba kezét velük.

Érdekes munkánk volt egy délután egy betemetett Tarn-menti forráskút kiásása. Annál érdekesebb, minthogy úgy kellett a major lakóinak távollétében még a helyét is felfedezni.

Egy vasárnap Deyn-esbe látogattunk el. Áll a templom, a kastély, — a falu egy romhalmaz. Itt-ott egy macska, tyúk, eselleg egy kíváncsi turista. A lakosok? Isten tudja, hol találtak hajlékot, melyik szomszéd községben. A templomon ott hagyta sötét nyomát a víz, — vagy három méter magasan, — a víz azon a tragikus éjszakán romba döntötte az egész falut, megzúzta a lakósságot.

A környék különben tele van történelmi és művészi érdekességek-

kel. A rossz idő s a rossz közlekedés miatt csak Moissacha jutottam el. Így is kerékpáron indultam, vasúton folytattam s autobusszal érkeztem. Erre különben az egész vonat közönsége kénytelen volt átszállni, mivel a vasúti hidat elvitte a víz s az új még nem volt készen.

A híres XI-ik századbéli kolostor kereszt-folyosója, a Szt. Péter-templom diszes kapuja, a régi utcák, — már amelyeket fekvésüknél fogva megkimélt a víz, — kárpótoltak a fáradságért. Felmásztam egy kis dombra a városka mellett s onnan élveztem a nagy folyó s a házak képét. A vasút felé menet még egy Meroving kápolnába kukkantam be — az ablakon, mert a kapuja zárva volt.

A fiúk társasága mindvégig megőrizte jó hangulatát. Pedig a szokatlan munka, az eső, a romok, mind ellenünk voltak. Mégis a jó vacsora körül vége-hossza se volt a tréfálkozásnak s a derék háziak (majd kiszorítottuk a saját konyhájukból) nem győzték köszönni, hogy felderítettük őket.

A főzést a saját szakácsunk, maga is önkéntes, végezte. A főtitkár felesége támogatta. Nem is lehetett rá panasz, olyan jó francia menüket kanyarított ki konyháján, hogy csuda. Eleinte szabad nyári konyhán főztünk s az ebédlő

Moissaci romok. Tóth Sándor rajza

asztal is kinn állt, csak utóbb kényszerített rá az idő, hogy elfogadjuk Cross-ék beljebb invitálását.

A társaság lelke a vezetője volt. Ő pedig áthárította a reáirányuló tekinteteket egy Magasabb felé, esténkint, ha túl voltunk a nap fáradalmain.

Az összedőlt hangár helyén állott egy néhai szénakazal. A víz, a sár trágyává rohasztották. Ha nagyon fenyegetett az eső s nem volt bátor-ságos messzebb menni, ez a szénakazal állandóan ott állt munkára invitálva. Felvilláznai, elhordani nem tartozott a könnyű munkák közé, a széna halmazállapota miatt. Mégis szerettem ezt a munkát, különösen mert villázás közben vitakozni alkalom nyílott. Ha megemlétem, hogy volt köztünk royalista és kommunista is, csak jeleztem a vélemények eltérő voltát.

Nazelle tudása, intelligenciája volt úr a helyzeten s csendes megfigyelőként élveztem a beszélgetés fordulatait; csak akkor nyilatkoztam, ha kérdeztek.

Az utolsó nap a szénakazal egy egér-város feltárásához vezetett s a vadászláz elfogta a népet. Csúnyán bántunk el a rácsálók hadá-

val, csak akkor hiányzott a pillanatnyi hidegvér, mikor egy hatalmas pakány ugrott elő s hordta el az irháját bátor-ságosabb vidékre. (A hálószo-bánkba szökött)

Még egyszer lefeküdtünk az olajlámpa házias fényénél. (Vigyázz, Kilpert, ha leütöd a lámpát azzal a fennhordott fejeddel, itt égünk, mint a szopós malacok.) Az utolsó napi szerzsán szétteregeti a szalmatakarót a fekvőkön s másnap már pakkoltunk. Az idő is, a háziak is borongós szemmel néztek a tova tűnő autóbusz után. De nekünk mégis magas kedvünk vala s csak akkor halt el az ajkunkról, mikor Montauban romfalai meredtek újból felénk. Egy kis napsütés mégis megaranyozta utolsó sétámat a régi város kan-yargós utcáiban.

Alvás kísérletek a vonaton s reggel felé Párisba értünk. Puff, itt is esik és hideg van. Búcsúzkodás, Blanc még egyszer el akar sütni egy lábóri viccet, ezt végig kérdezték minden lehető állomáson az ügyeletes tisztból: „Lesz-e vajjon az idén hagyma?” Senki sem dől be, nevetünk s megkérgesedett kezünkbe kapva a csomagokat elvállunk a viszontlátásra.

(Boulogne s/Seine)

Tóth Sándor

Daloljunk!

„A magyar dal aggodalma nem jogosult” — írja a Magyar Tanító augusztusi száma, — „mert a magyar dal él és virágzik, sok helyen még szebb és virágzóbb, diszesebb köntösben, mint azelőtt, mert az iskolai gyermekkarok több szó-lamban éneklék a mindannyiunk által hön szeretett, szívünkhöz nőtt magyar dalt.”

Ezt a kijelentést nem vonjuk kétségbe a népiskolát illetőleg; sőt talán a felnőttek is eredményesen művelik a magyar dalt, Ezt látszik igazolni Losoncon 1930 június 8–9-én tartott Országos Magyar Dalosünnep is. Itt 550 magyar dalos dobogtatta meg az elbűvölt hallgatóság szívét.

De az öröm és büszkeség mindjárt alább száll, ha középiskoláinkat vizsgáljuk. Itt — a cserkészcsapatokon kívül — nem igen énekelnek. Az azelőtt virágzó ének- és zenekörök a legtöbb helyen már 10 év óta némák. Nincs senki, aki a leendő értelmiségünket a dalra tanítaná. Miért? Nem tudjuk. Hogy ez nincs rendjén, — egyes helyeket kivéve, — világos.

Bezzeg más országokban nagy súlyt helyeznek arra, hogy az ifjúság énekeljen. Romániában például a nyáron tartották meg az első magyar ifjúsági dalos versenyt. Sok száz magyar ifjú sereglett egybe Kolozsvárott és pöttömnyi fiúcskák, serdülő leányok, pelyhedző állú legények ajkáról „sirt a nóta, magyar nóta”, hogy megvigasztaljon az ifjúság szomorú jövődjé miatt

minden elcsüggedt embert.

Ily nemes verseny, hatalmas együtt munkálkodás kell, hogy felrázzon minden csehszlovákiai magyar ifjút s arra vezessék, hogy minden iskolában kieszközöljék a magyar dal művelését.

A magyar ifjak szeretnek énekelni. Tanítás nélkül is énekelnek munka végeztével a „diák-szobák”-ban. Am mi azt szeretnők, hogy ifjaink együtt énekeljenek nyilvánosan is, mert az ének erősíti, edzi a lelket s fogékonyá teszi azt minden szép, jó, nemes és igaz befogadására. Fel-méri Lajos, a nagy paedagógus, azt írja: „a dal nem játékszer, hanem tűzhely és a nemzeti család erkölcsi életének egyik komoly tényezője. Ezért olyan fontos a templomi ének is a vallá-sos érzés erősítésére.”

Fiúk, leányok! Most az iskolai év elején alakítsatok mindenütt dal- és zeneköröket, ha másképp nem lehet, az önképzőkörön belül, mint szakosztályokat s itt folyjon az erős szakszerű kiképzés szakértő kezek irányítása mellett. Minél hatalmasabb a munka a dal és zenekörben, annál nemesebb lesz a lelketek. Daloljatok együtt! Műveljétek minél többen a zenét! Scherer Lajos

Merjünk nagyok lenni — s valóban nem oly nehéz — de legyünk egyszersmind bölcssek is.

SZÉCHENYI

Beszélgetés a hegyek alatt

Irta: Szalatnai Rezső

Mielőtt elindul a villamos, hogy a poprádi állomásra vigyen, valami mondanivalóm van hozzászólók fiúk. Nézzétek: együtt éltünk itt hat hétig s úgy odanőttünk egymáshoz, mint három fa. Igen, én vagyok a legidősebb, a legmagasabb, a legerősebb fenyő köztetek, tudjátok is: ki vagyok, mondtam néktek, miért élek és mit akarok csinálni. Ti fiatal hajtások vagytok kemény és testvéri szerető ágaim alatt. Ugy csillogott a szemem valahányszor láttam, napos reggeleken és csilagos estén, hogy sudarúl, szökik, izmosodik és férfiasan zúgni kezd a lelketek. A lélek, a láthatatlan, ami a testben él, de nem a testtel hal meg. Nagy lélekiskola és jó férfinevelő volt ez a nyár itt a Tatra csúcsai alatt. Gyűrünk, sétáljunk még egyet, a szolgák zöld, aranypaszmántos egyenruhájukban viszik már a koffereket a villamos elé. Ez a búcsú órája és nagyon a miénk.

E pillanatban élebbben vésődnek az emlékezés táblájára a dolgok. Ott ni, a gerlachfalvi csúcs mögül, jönnek a felhők, az ég örök vándorai, duzzadva és rohamlépésben úsznak át fölöttünk. Csönd van, még alusznak a szana-

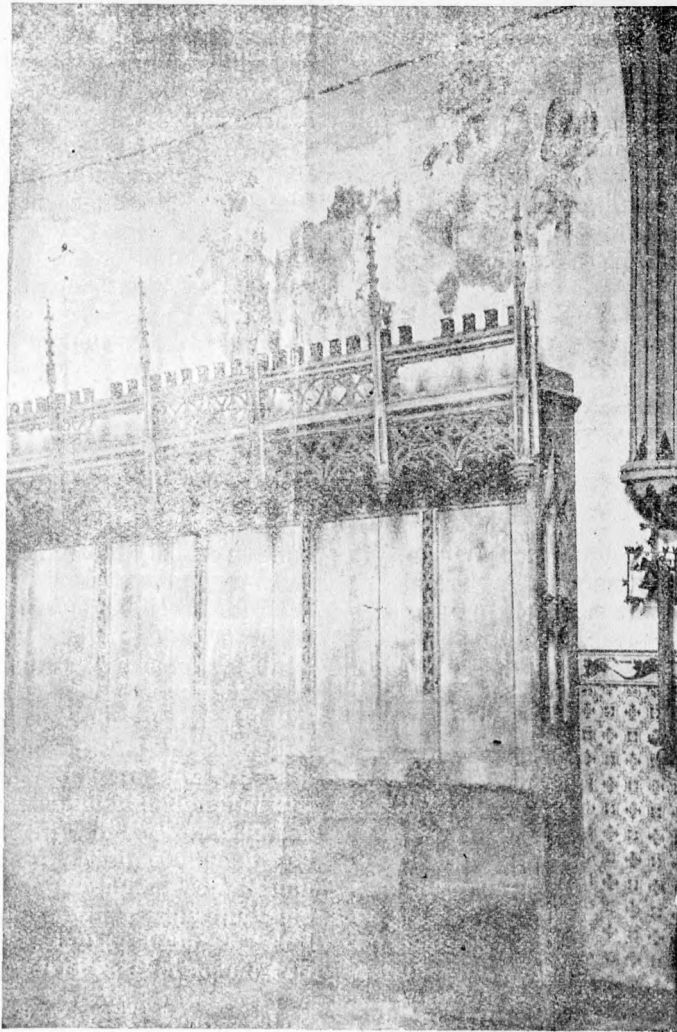
lórimum betegek, csak a vízesések zúgása szűrődik át az erdők rengelén, csak a madarak éneke száll előlünk és a mókusok fényes szeme csillog elő a sárga ösvényen. Ez a hajnal a nagy hegyek alatt s minél följebb mégy a hegyekbe,

annál erősebb. Elvékonyodik kényes és ágasbogas civilizációd a főséges formák előtt, apróságok és lényegességek, amelyek zaklattak és ébren tartottak városi életed rohanó óráiban, most mint kialvó lángok elaludnak. Mélységes

és roppant ember-séges poézis ez, amit ez a vidék áraszt magából. A kiáltásod nem megy messzire, apró méreid, amelyeket már megszoktál, neveltségesek lesznek s te hirtelen átadod magad a hegyeknek. A nagy vonalaknak, amelyek fölfelé futnak, a csúcsokon s azokon is túl, azokon az árnyokon, amelyeket önkéntelenül összekapcsol az emberi emberi szem az égi vonalaival. Ülünk le erre a padra, amelyik az Öförrás felé vezet. Mindenkinek vannak emlékei. Húzza őket most elő és zsinegen tartva őket, mint kisdíjak a sárkányokat, eressze föl az égre. Hogy száll, hogy csatlog a papírállat a levegőben. Így szállnak az ember gondolatai is

Lássátok, fiúk: nekem fájdalmas emlék volt ide visszajönni. Öt esztendővel ezelőtt már laktam itt, három és fél hónapig a barátommal. Ez a barátom nagyon beteg volt, de itt összeszedte magát. Ő

mondta mindig, hogy azért, mert én oly egészséges és erős voltam s neki úgy izlett az étel, ha én ettem vele; hizott hát, erősödött s tartottam jó hangulattal is. De egy esztendőre rá, orvosnövendék volt, tuberkulotikus betegek gyó-

SZEPESDARÓCON a Szt. Antalról nevezett keresztelőkertnek volt a XIII-ik század óta záródaja, kórháza és temploma. Képiünk a templom ötülékes stállumát mutatja be. Felette láthatók az 1928 ik év nyarán, tatarozás közben felfedezett, de még teljesen ki nem javított freskók. E nagyfontosságú freskók megmentése Kőszeghy Elemér érdeme. A freskók a XIII.—XIV-ik századból valók.

gyítása közben virulens bacillusokkal megfertőzte magát s meghalt. Egy ember szállt vele a korai és buta sírgödörbe, egy ember, aki nekem élet-hősöm volt. Voltak tiszta baráti szívek, amelyek néha azt súgták róla, hogy szent volt. Ez pedig így volt annak a révületnek a lépcsőin, melyekre az én egyetlen barátom föltolta az ő embereit. Igen csodálatos lény volt, akitől meggazdagodott az ember, mert sokat tudott ő az ég és föld közötti dolgokról. Jósága olyan volt, mint a fehér báránnyé, amelyik megsimogatja szívedet. Szemei nagy hűséggel forrósodtak mindenben és szánalommal nézték a tökéletlenségeket. Testével még itt élt, de a lelke már másvilági vizeken úszott, mint egy fehér vitorláshajó. Sokaknak világító Davy-lámpa volt, biztos és elfújhatatlan az élet bányájában. De nekem hősöm volt, aki előttem járt. Meghalt, de az emléke élő eleven erő bennem, akit látott és szeretett nagyon. Tőle tanultam meg az akaratot, a türelmet, a lélek medítáló csöndjét, a vizsgálódásokat és mindenki szeretetét. Lássátok: most lobog az én emléksárkányom. Ő lobog, az én Gusztim lobog benne. Vele jártam itt, vele beszélgettem harmatos júliusi hajnalokon e csúcsok alatt, miként most veletek. Ezek a séták akkor egy férfikor pallóján vezettek keresztül, tele voltak benső izgatottsággal, lázzal és hangos vallomással, pantheizmussal és világforradalommal. Most pedig én itt veletek vagyok, tizenhatéves diákokkal, akik itt nyitottátok ki először szíveteket-lelketeket előttem.

Valami közös vonástok van azonfelül, hogy mindketten jó módú szülők egyetlen gyermekei vagytok. Ez pedig az, hogy egyiteknek sem volt eddig igazi barátja, akivel lelki közösségben, tökéletes egyetértésben és közös akarásokban, éltétek volna ki a legfiatalabb ifjúság napjait. Én szerettelek titeket, ti láttátok ezt s közeledtetek felém: őszintén és szeretettel. Megértetlük egymást. Soha nem haragudtam rád Gyuri, mert nem érteltem meg rögtön, mit akarok ezzel vagy azzal a szavammal, nem szóllalak meg, nem kiáltottam rád, hagytam, hogy belássad az igazságokat és felérezzed a helyességeket. Mondtam neked: ezt így, ezt meg amúgy és hagytalak: csináld meg. És te, aki ideges voltál gyöngö testedben, akinek nyűg és teher volt az iskola, aki féltél az elvégzendő feladatok előtt, te nagyálmú, merengő szemű, finom érzésű gyerek, te itt a magad lábán kezdted járni s belekóstoltál abba, mi is az az élet, melynek mindnyájan élői, felelős hordozói vagyunk. Most már más ember lett belőled.

Tested-lelked megújult, a régi rosszak meghaltak benned, új ember ágai telnek meg biztató rügyekkel rajtad. Ki ne örülne ennek? Hazamégy, érzed úgye, mekkora öröm lesz otthon, de ez közelebbes öröm. Neked új életsínekre kell helyezned magad: mindenkorra. Te ezt meg is teszed. Emlékszel, amikor egy felhős vasárnapdélután Lomnicon sétállunk s kisütött a nap

és előtörték a Tátra bércei. Ott állottak szemünk előtt, mint halhatatlan oszlopai a világnak. Te akkor kinyitottad a szívedet előttem, mint ha kigombolnád a mellényed, sőt az inced is, hogy pucér melledet süsse a nap, hogy mindent, mindent megmondj. Ez volt az a pillanat, amikor minden keservedben, minden örömödben, amely lelked tartályaiból kijött: ráösmertem magamra. Akkor nagyon értettelek, Gyurikám, és amit akkor mondtam neked az élet megküzdéséről, az nem volt más, mint ismétlése annak, amit tíz tizenégy évvel ezelőtt önmagamnak mondtam.

Te egész mostanáig az iskolában a kis szürke Nemecek Ernő voltál a Pál utcai fiúkból, s most amikor látod már magad és az életet jó szemmel: Kárpáthy Zoltán szeretnél lenni, akinek regényes ifjúságát most két héten át mesélte neked Jókai gyönyörű regénye. Talán emlékezel Karinthy finom kis elbeszélésére, melynek az volt a címe, hogy: Találkozás egy fiatalemberrel; mennyire összesűgött ez egy érzés vonalán, mikor egy este, künn az erkélyen, olvastam kettőtöknek, neked és Sanyinak, Ady Endre egy versét, amelyik úgy kezdődik, hogy: Az a kisfiú jár el hozzám, mostanában nevetve holtan, aki voltam . . . Te kérdezted: ki ez a kisfiú. Én mondtam neked: régi énünk, amelyik meghal, mikor új van születőben. Egy új éned született meg, itt a Tátra ormai alatt, add ide a kezéd, hadd szorítsam meg mostan, hisz oly jól esik. Nem féltetek, hogy ennyi irodalom és esztétikai nevelés révén: álomhős lesz belőled. Jó volt, hogy találkoztál Sanyival, pesti barátoddal, aki most velünk jön haza s meg fogja nézni Pozsonyt, a magyar történelem múzeumi vitrinjét s a mai dunamedencei gazdasági és politikai élet oly fontos ösvényét.

Sanyi, igaz, reálisabb, mint te. Ő már háromszor is egyedül nyaralt idegenben, Tengerparton, te még csak most először. De ti már egy új nemzedék vagytok s nekem, aki lényegesen más viszonyok között, más levegőben nőttem föl, úgy jösztek elő, mint akik a kor gyermekei vagytok, Én és kortársaim: nem voltunk még korunk gyermekei. Innen van, hogy soraink zöme visszamarad, lezárul s alig jelent többet egy nemzet, egy országdarab, egy társadalmi osztály számára, mint felhasználhatatlan és megbizhatatlan gépet, mely még ideig-óráig teljesíti a megkért dolgokat, elintézi és igazgatja önmagát, de újat csinálni, alkotni és a korról haladni nem tud. A mi tegnapi kultúránk még él, mert még ellátjuk olajjal és szénrel, de titeket már nem nagyon érdekel. Fájdalom és szomorúság ez annak, aki azt hiszi, hogy a nyugati kultúra meg fogja váltani Európát és val mennyi földrészüket. Én nem hiszem és nemsokára ti se fogjátok hinni. Nem látni, hogy szomorúak volnátok azért, mert a házakat már nem építik barokk stílusban; benne vagytok egy új élet árában és láthatólag jól érzitek magatokat benne.

Amikor láttam, hogyan tanútlók autót vezetni, micsoda akarat és figyelem-központosító erő a volán, hogyan futnak a fák mellettünk megéreztem a ti másságokat velem szemben.

Ti már egy gépkorszakban nőttök föl, engem még Vörösmarty és Horatius intettek komolyságra és gondolatokra a tikorotokban. Ti már most gondolkoztok Ady líráján és Szabó Dezső prózáján keresztül, melyet én csak másodéves egyetemi hallgató koromban kaptam magamhoz. Én a világháború korszakalakító törései előtt születtem és nőtem föl, ti pedig a háborúban: géppuskák ropogása és forradalmak lavínái alatt. Ezek a mi generációs különbségeink. De azért megértjük egymást, mert én nem vonulok az én kulturám elefántcsonttornyába, mint kortársaim közül oly sokan, hanem felétek hajlok, veletek tartok, a tiétek vagyok. Szólok hozzátok a munkáról s az élet igazságtalanságáról.

Ügye: tudjátok még hogyan beszéltem erről, amikor autónk a lengyel Zakopanéba vitt minket és keresztül mentünk Zsdiar falun, vagy amikor a szepesi Magurán át futottunk Dunajec felé. Azt a nyomort látni kellett nagyvárosi kényelemhez és bőséghez szokott szemeteknek.

Jó: nincs bennetek semmi gőg és elteltség, mert hogy gazdagok vagytok. Függetlenek akartok lenni, saját lábatokon élni és saját két kezetekkel, saját eszetekkel keresni lelki kielégülést és életanyagokat.

Látjátok ezt a vidéket. Valamikor élt, pezsgett, alkotott, várakat cinált és gyönyörű fatemplomokat emelt, mint Késmárkon és városházát, cirádás, cimeres kúriákat, csúcsíves templomokat épített, mint Lőcsén. Ma kialvó tüzek ezek, régi nagy alkotó múlt nyitott történelmi könyvei, s csak ez a Táttra ver itt, mint élő vérű artéria az egész Szepességéből. Nektek nem szabad élelősködniök a multból: egy új világot, egy új alkotást kell megkezdenetek. Ne hagyjátok magatokat lebeszélni erről. Olvassatok, művelődjétek, lássatok, izmosodjatok. Tiétek a jövő. Én csak azt akarom elmondani most, mielőtt elindul velünk hazafelé a vonat. És elbúcsúzom ettől a hegytől, mely alatt legjobb barátommal éltem, és most tőletek egyenként és egyszerre is. Az akartam lenni nektek iften, ami az én Gusztim volt nekem akkor. Talán valamiképpen az is voltam. Gyerünk a vonathoz, csöngötnék már.

TELEFONKARÓK

*Két felén az útnak
szürkén állnak;
eső veri őket,
száritja a nap:
szelek fujdogálják,
döntő viharok;
s zúgnak a sovány, bús
telefonkarók.*

*Meg-megáll mellettük
a bolygó gyerek:
hallgatja a zúgást,
de nem érti meg.
Nem érti azt senki,
Csak én egyedül, —
Betyár dalol bennük,
cigány hegedül . . .*

*Akasztófa minden
telefonkaró,
benne utonállók
rab lelke dalol.
Kuruc dalol benne,
bujdosó betyár;
régén felakasztott
cigány muzsikál.*

*Fekete vaskampón
fehér porcelán,
egy-egy kitekert nyak,
csigolya talán
s egy nagy vaskötélnek
fojtó fonala
minden telefondrót. —
Haláltambura . . .*

*Be sokat hallgattam,
bolygva egyedül . . .
Betyár dalol benne,
cigány hegedül . . .
cimbalmozik búsan,
búsan tamburál
sok, sok régi, régi
nótát a Halál.*

A Sasok regösnaplója

A szöveget írta PEÉRY REZSŐ liceumi VI. oszt. tanuló, a pozsonyi „Kiskárpátok” cserkészcsapat őrsvezetője. A rajzokat készítette NEMESSZEGHY JENŐ, kereskedelmi iskolai tanuló.

(Folyt.)

1926 aug. 14. A reggeli jóillatú tejeskávé után elbucstunk a vásártúri orvoséktól és átszaladva a szép jegenyefasoron, bekopogtatunk a plébániára. Tölgyessy bácsi kedves kis ember. A magyar pap módjára dolgozik, gazdálkodik. Ő és egy zamatos beszédű kedves öregember mesél „öcsémuraimék”-nak.

Vásárút régi jobbágy község. A pozsonyi káptalan birtoka volt, lakosait 1630 ban telepítették át a Duna balpartjáról. Érdekes dülőnevek: Fetec, Bontó, Lóka, Felsőakó, Kenderekkláb, Szilágyi, Orbán, Esőföd, Kilencedes, Pajtászer, Csölle, Fickó, Kürtitábla, Hakósföd, Dömötör, Forgóvár, Csapó, Lisztesér, Petre.

Feljegyzünk egy vásártúri bakter-nótát is:

Fölsütött már a holdvilág,
Tízert vert az óra,
Minden ember készülhet
A nyugodalomra.
Kérjük a szép Szűzmáriát,
Adja reánk szent áldá-át,
Tízert vert az óra.

A rónaságot azzal vádolják, hogy egyhangu. Pedig nézz: e meg csak valaki a Csallóközt reggel! Gyönyörű táj! Lila és kék fátvolba burkolt formák, tiszta napfényben fürdő tarlók. Távol eséplőgép duhogása örül az életnek. Kamillafű szaga, verőfényes vizek, bronzhátú lovak. A test örömmel lendül bele a fénynek, tiszta levegőnek, az ég és a föld kacagásának orgiájába. Nyárasdra délben érkezünk.

Alsónyárasd. A falu két legrégebb családjára Serédy Gáspár és Mérey Mihályé. 1647-ben Amadé-birtok, majd a Pálffykhoz vándorol. A Pálffy pallosjegát hirdető oszlop még ma is a falu közepén áll! Nemes természetesen lerajzolja. A falu régente a társasköcsi, a futár lóváltó posztja volt és híres volt jó lovairól. Kosuth Lajos és Deák Ferenc ha Pestről Pozsonyba utazott, itt halt meg. A falu népe régebben főleg molnárokból és halászokból állott. Temploma 1307:ből való. Nevezetes családjai: a Mikóczy, Csölle, Nagy, Szalay, Várady, Agh és Szabó családok. Mivel a Pálffy grófok kegyetlen fel-sőbbiséget gyakoroltak, nagyon sok kastély-babona jár szájáról szájra. Azt mondják a falube-liek, hogy a kegyetlen „öreg gróf”-nak az a bün-tetése, hogy minden éjféltor négylovas fogaton a kastélyba menjen és a termekben láncát csörgetve és fogát csikorgatva járjon végig.

Szép az utunk Alsónyárasd és Apácaszakál-

las között A tarlón ebédelünk a tarisznyából. Fél-meztelenre vetkőzünk. Bőrünkön végig simít a napfény. Félaktban tornázunk, gerelyt dobunk, cser-készkedünk. Egy szekér elakadt az uton: kiségit-jük. A további utat széppé teszik a csatornák. Hidak nyulnak át ezeken és a fekete, zsombékos vízben megpillantjuk rikitó ingeinket.

Gémeskút, karám. Itt vagyunk a szakállosi hálásnál, az ekecsi baromélón. Beszélünk a pász-torral, azt meséli, hogy a csorda egyrésze egész nyáron kint van a legelőn s ezért hívják ezt baromélónek. Éjjel szabadban hál a pásztor, ez a hálás és ha ijedeznek a mar-hák, a bojtár a csörgővel csinál rendet közöttük. Ismét egy kérges markú, kemény parola: ez a marok Piávénál, Isonzónál, a Kárpátokban verkedett és parasztmun-kában keményedett.

Az apácaszakállasi paróchia a leg-szebbek közül való. Csupa mályva, ver-béna, tulipán. Piros tető, fehér kiskastély és ebbe a milliőbe nagyon is beleillik a plébános Galambos István doromboló, mélyhangu jósága.

Apácaszakállás. Bakternóta:

Tízert ütött már az óra,
Gazda vigyázz a házodra,
Gazdasszony a szolgálódra.
Dicsértessék Szűzmária,
Tízert ütött már az óra.

Dülőnevek: Péterhálás, Hajóúthat, Negyvenpénzes, Nyúlsziget, Pörösföd, Bibie-föd, Gólyás, Nyestekpuszta, Keringő, Ham-mög. Nemes családok: Öllös, Vörös, Zsemlye, Vendégh, Hegedüs, Végh. Van Öreg Vendégh, Szörös Vendégh, Kis Ven-dégh, Béni Vendégh, Templomi Vendégh, vagyis: Ö Vendégh, Sz. Vendégh, K. Ven-dégh, B. Vendégh, T. Vendégh. Utcanevek: Külsősor, Suttom (girbe görbe ucca). Szó-járás: vizúton = azonnal (a gázlón kereszt-ül). A templomnak gyönyörű faragott szőszéke van: a legszebb szőszék egész Mátyusföldön, Vízközben és Csallóközben. Felirata: „Az apácza-szakállosi kegyes asszonyságok tulajdon költségeken tsinál-tatták tisztóletes tudós Karika Pál prédi-kátorságában N. és N. Végh Pal és N. N. Öregh Vendégh Péter kurátorságában 1818-dik eztendőben Bányai Péter asztalosmester által.”

Tiszta, szép község, református lakosságu, ezért babonái egyáltalán nincsenek. Apácza-szakál-lasról Nagymegyerre gyalogolunk, miközben kedves falusi képet látunk. A faluvégen egy kis tó partjáu csépelnek, az alkonyodó nap vörös sugarakat hint

Komáromszentpéteri kapufélfa

a munkás magyarokra.

Este Nagymegyerre érkezünk. Az esperesplébános nem fogad szívesen; ügylátszik nem szereti a cserkészeket. Ezért Fekets Sándor református lelkészhez megyünk át, ki rendkívül szívesen lát és pompás szállást készít. Nagymegyerről a sasok nem jegyeznek fel semmit, mert itt már a Nagy-duna felől közeledő őzek cserkészőre akar dolgozni, főként néprajzi megfigyeléseket tenni.

1926 augusztus 15. Nagyon lesújtott az esti fogadtatás a plébánián. Nem is időzünk sokat Nagymegyeren, hanem istentisztelet után Nemesócsára sietünk. Az előkészítők nem értették meg, hogy mi is az a regös mesedélután. Cserkészügyességi mutatóványokat vártak, valami cirkuszfélélet, ami már felszerelés hiányában nem volt bemutatható. Újabb családás: a másik csoport még nem volt itt. Várunk tehát, Nemes rendbehozza rajzait. Nagymegyeren rövid ottlétünk alatt is lerajzolta a református kőtemplom régi kulcsait az 1606-iki és 1647-iki esztendőből. Egy barokk díszítésű ládát is megörökített 1798-ból. Nemesócsán is hozzáfogott a rajzoláshoz, egy gyönyörű tulipántosládát és egy díszkulacsot rajzolt délután. Hát este egyszerre csak megjön a másik csoport is. Balogh Edgár, Brolly Tivadar, Babcsán Karesi és Ludwig Aurél, cserkésznyelven Kepi Pozsonyból. A találkozás óriási öröme, a szállás nagyszerűsége elfeledteti velünk előbbi kis kellemetlenségeinket.

Nemesócsa családjai: nemes Szelle, nemes Nagy, nemes Galambos. Dülönevek: Völgyesjáró, Piriredülő, Vöstöki dülő, Vakaskerti, Gesztencei, Hajsági dülő.

1926 augusztus 16. Nemesócsáról Komáromba gyalogolunk heten, a két őrsi zászló alatt. Rekkendő hőségben érkezünk a Nagy-duna töltésére, hol víg komáromi cserkészestívérek várják a fáradt regös-vándorokat s a kompánia együtt vonul be Komárom városába.

Délután civilizáció. Csónakázás, fürdés, este korzózás a lámpafényes, hűvös parkban, miután a Wrangel-huszárok lovas produkeióit is megszemléltük. A kiöltözködött komáromiak alaposan megbámulják a fakósárga ingből kibarnálló szögesbakanes vándorokat.

1926 augusztus 17. Tovább tart a pihenés. Nagyszerű délelőtt a vízen. A napfényes kikötőben cserkészcsónakok siklanak fel és alá. Délután Ógyallára vonatozunk ki a komáromiakkal. Itt a pozsonyi vándorok egyheti fáradtsággal a lábukban megverik futballban a friss komáromiakat. Azután következik a vándorlásunk egyik legszebb élménye: az ógyallai tábortűz. Vagy harminc érsekújvári cserkész is bevonult Ógyallára és részt vett az előkészítésben. Három magyar cserkészcsapat félszáz embere! Ennyi kürtészó nem harsant még fel Ógyallán. Míg a vezetőink a tábortűz engedélyeztetéséért jártak a jegyzőnél és a csendőrségen, addig mi az állami csillagvizsgálót néztük meg. Kenessey Kálmán dr. csillagász nagyszerűen megmagyarázott

nekünk mindent. Mire megjött az engedély, késő délután volt már. Nincs még kihirdetve semmi, a lakosság azt sem tudja: kik azok a cserkészek! Egészen új toborzóval leptük meg Ógyallát. Hatos, nyolcas csoportokban, zászló alatt körüljártuk a falut és beszóltunk a kapukon: „Van e fiuk, lányuk? Ha van, küldjék ki este a templom elé!” Közben énekelünk és a sorainkba beállítottuk a gyerekeket. Minden csoport egy-egy egész kis csapatot hozott így magával a gyülekező helyre. Este lett. A komáromi és érsekújvári csapat dalolva az állomásra vonult, egyedül a hét vándor és három komáromi cserkész maradt Gyallán.

Rengeteg ember gyűlt össze a templom előtt: vagy 300—400. A kápolna dombjára vezettük a gyerekeket, lassan követett bennünket az asszonyok és férfiak, a legények és a már eladó lányok tömege. A dombon kint a falu szélén meggyújtottuk a tüzet, Szlovenszko egyik legmonumentálisabb tábortűzét. A rözsét gazdák hozták a szomszédos házakból. Az ógyallai nagy tábortűznél Balogh Edgár mesélt Gáspár diákról, aki a törökök idejében járta a falvakat és elrablott öccse helyett azt a rengeteg árva magyar gyereket találta meg, akik várták a szép magyar meséket, regéket, de nem szólt addig szeretettel hozzájuk senki a diáknép közül. Bíó szavalt, Kófic is mesélt, sokat énekelünk, kurucnótákat, népdalokat és cserkésznótákat. Végül együtt énekelünk a tömeggel. Mindenki szemében ott ragyogott az öröm és meghatottság könnye. Imádság vetett véget a tábortűznek. Vízet öntöttünk a parázsra s míg a tömeg hazaszéledt, fent ültünk tizen cserkészek a dombon és a falut néztük.

A gyerekek az egyik tábortűzi játékban kurjantásokat tanultak el tőlünk, azokat hallatták, míg haza nem értek. Amikor már az utolsó kurjantás is elhangzott a falu másik végéről, felkerekedtünk és egy közeli majorba mentünk. Egy földbirtokos szállást ígért ott nekünk, de közben meglepedezett rólunk, és nem várt sem szállás, sem vacsora. Szalmát kaptunk egy dohányszárító munkástól és vacsora helyett az ógyallai szép este emlékére dalt szereztünk a „Ha felmegyek a budai nagy-hegyre” dallamára. Sokáig daloltuk:

Bevonultak Gyallára a cserkészek,
Jaj Istenem, be gyönyörűt meséltek,
Fellobog a, fellobog a határban a tábortűz,
Falusit és városit az egybefűz.

Másnap a komáromiak hazamentek, két pozsonyi is elvált, s öten folytatták új őrsként a vándorlást. Az ógyallai felemelő, megható és értékes tábortűzzel végződött tehát a sasok hivatalos vándorlása.

A TÁBOR HUMORA

A parancsnok megkérdezi a legkisebb farkaskölyöktől: „Hány éves vagy?” — A farkaskölyök: „Hat. De ha a vasúton utazom, akkor csak három.”

A SARLÓ ETNOGRÁFIAI VÁNDORLÁSÁNAK

keretében Bartók János (Budapest), Chinoradszky István, Forgách Béla, Horvát Ferenc, Szerény Lajos (Érsekújvár), Ferencz László (Pozsony) és Tóth Vilmos (Rimaszombat) egyetemi hallgatók aug. 10-től 17-éig bejárták Rimaszombat és Tornalja palóc vidékét. A vándorlók két csoportba oszolva végighaladtak a Rima, Balog, Vály Kálóska folyócskák völgyeiben és mintegy 20—25 községet tanulmányoztak át. A megfigyelés elsősorban a gazdasági és társadalmi jelenségekre irányult, hogy a statisztikákban föl nem talláható élő társadalmi fejlődésről, a falusi élet dinamikájáról nyerjenek képet a vándorlók.

A gyűjtés így nem is eredményezett konkrét, adatszerű helyzetképet az egyes falvakról, inkább éles benyomásokat nyújtott, a társadalmi élet pillanatnyi, filmszerű megfigyeltetését.

A bejárt gömői terület gazdasági jellegét a túlnyomó gabona termelés adja meg, ennek alapján érdekes, a lakosságnak kb. 70—80% át magába foglaló agrár demokrácia fejlődött ki. A földművelés ugyan fejletlen s ezért a mezőgazdaság válsága erősen érezteti hatását, viszont a parasztság tokékony a modern gazdálkodás iránt és az új gazdasági szervezkedésre (szövetkezeti rendszer) is hajlamos. A kisgazda réteg ennél fogva nem züllik gazdaságilag katasztrófálisan; ezt a baromfityénysztést és a válság óta fölélenkült szövés is akadályozza.

A lakosság többi részének helyzete ingadozóbb, a jólét ismeretlen körében és szegénységében még kivándorolnia sem lehet. A gazdasági süllyedés és az egyke általában csökkenti a népesség számát, amihez járul még a városba vándorlás is. Népi kultúra a gömői vidéken már nem létezik, az urbanizálás olyan nagy méretű, hogy a legféléreesőbb völgyekben is városi ruhát viselnek, városi mintára építkeznek és operetteket játszanak. Ez a gyökeres átalakulás azonban nem mindenütt a gyakorlatias gondolkodás, hanem a fölfelé züllő parvenűség eredménye. Ilyen falvakban a kispolgári operett-és görklkultúra teljesen megmérgezte a vagyonszűkebb rétegeket és pánikszzerű városba menekülést támasztott. A nép nagy tömegével alig törődnek, gazdasági és katonai szolgálatain kívül nem létezik a társadalom számára: a hatóságok bürokratikusán bannak vele, a közte élő magyar nagybirtokosság pedig még ma is jobbágyokat lát benne. A paraszt magára hagyottan örzi az ősi röögöt, megrabolja saját életét, elnyomja igényeit és ha módja van rá, kizsákmányolja a falu földtelenjeit, akiknek távoli emberek gazdasági önkényét kell ártatlanul végigszenvedniök.

Horváth Ferenc

Az ipolyvölgyi csoport munkája kétirányú volt: népművészeti emlékek följegyzése és objektív szociográfia helyzetkép kialakítása. Ennek a két feladatnak megfelelőleg osztottuk be csoportmunkánkat is: Diósi Kornél, Jablánczy Miklós és Nemesszeghy Jenő a néprajzi munkát végezték, míg

Pál Ferenc és én a bejárt vidék gazdasági és társadalmi helyzetét tanulmányoztuk.

Etnográfusaink arattak. Az Ipolyvölgye nemesi kúriák és grófi kastélyok árnyékában meghúzódó zsellérfaluk láncolata. A népművészet melegágya. Itt nőtték azok a tulipántos, szomorú fűzfás kapubálvány és fejfadiszítések, amelyekre annyira büszke a magyar népművészet. Innen virágoztak ki a sokszor akasztófa humorú, máskor balladai monumentalitású zsellér-nóták, de ezek csak voltak és már nincsenek, mert a zsellérnek nincs többé ideje, kedve és gazdasági alátámasztottsága, hogy faragjon és énekeljen.

Az ipolyvölgyi zsellér mindenkor csak zsellér volt és szegény. De nem tudta ezt. Mindig volt valami kis megélhetési forrása. Igás ember volt, semmije nem volt, de legalább nem éhezett. Ma november 1-től március 1-ig munka nélkül van. Ma tudja, hogy szegény és hogy zsellér. Öntudatos és osztálytudatos proletár. Es ezen a ponton megszűnik a népművészet. A proletárnak nincs hazája. A proletárnak nincsen helyhez kötött lakóhelye, házromdizítése, meseje, zenéje, magyar népi kultúrája: ma Visken van, holnap talán Ipolyságon, aztán talán Franiacországban, aztán Afrikában, aztán Ázsiában. . . . A gazdagabb falusi réteg pedig a fölötte lévő és általa irigvelt társadalmi osztály, a városi polgárság kultúráját veszi át és teszi magáévá. Elpolgáriasodik.

A falusi osztálytagozódás és osztályharc létrejöttével megszűnt a népi *faji* kultúra. Kezdetét vette az egyetemes proletár kultúrába, vagy az egyetemes polgári kultúrába való lassú beolvadás.

Azért a sajátosan magyar népművészeti maradványok gyűjtése tisztára dokumentális jellegű munka. Éles és tiszta fényt vet egy letűnt kor gazdasági, társadalmi és szellemi életére. — Az Ipolyvölgye nagyon tanulságos volt ebből a szempontból.

Mindentől: várostól, vasúti összeköttetéstől, gazdasági gócponttól távoleső vidék ez. A modern mezőgazdasági technika ismeretlen. Kivitelük — a néhány métermázsza gabonát leszámítva — nincsen. Az adók és az adósságok pedig fojtogatják őket. A paraszt buta: elbutított konzervatív. És nincs senki, aki segítene rajta. Az állam fényüzésadóztatja, a zsidó kiuzsorázza, a földesúr mint a gazdaságának a terméয়েi letörök gabonája értékét. Egyetlen menekvés: a fajgyilkosság. A zselléreknél: kivándorlás. Hol itt a faji öntudat, amelyeknek létezésében annyian szeretnek hinni?

Az Ipolyvölgyben nincs faji öntudat. A gazdasági érdekek determinálnak mindent: politikai pártállást, vallási érzést. Egy hold földért kormány-pártba lépnek és egy másik hold földért még a jó Istent is letagadnak az égből.

Dobossy László

Megjegyzés. Ennek a számo'ónak a terjedelme nem engedte meg, hogy állításaimat számadatokkal támasszam alá és hosszabb leírásokkal illusztráljam. Hiszem, a „Mi Lapunk” olvasóinak alkalmuk lesz még több ízben is találkozni ezekkel az adatokkal és leírásokkal.

Egy nyári nap a magyar legény életéből

Még sötét van. Az óra hármát üt. A nap már rövidebb, a munka is kevesebb, mint aratás-kor. A legény az istállóbeli ágyán kényelmesen nyújtózkodik. Falun ugyanis a gazdasági munkát végző legény a legtöbbször helyen az istállóban alszik. Ha éjszaka fölbred, a lovak elé vet valamit, mert azok egész éjszaka esznek.

Négy óra felé fölkel. Öltözködik, vagyis a lábára húzza kicserepesedett csizmáját. Ujból enni ad a lovaknak s azok „pucolásához“ fog. Előbb a „vakaróval“ dörzsöli jól le, aztán kikeléli a szórt. Közben megy a nótázás. Ha a pucolással elkészült, átkukkant a szomszéd istállóba a másik legényhez. Szót váltanak az éjjeli csatangolásról és a napi munkáról. Elszivnak egy cigarettát, a lovak meg rendszerint zöld lóherét esznek.

Aztán következik az abrakolás. A kitisztított jászolba bizonyos mennyiségű, kissé sózott zabot öntenek a lovak elé. Mig ezek azt elfogyasztják, a legény vizet mer a vályuba, megmosakodik. Aztán megitatja a lovakat. Hogy imádkozik e a legény, azt nem tudom.

A ház népe is ébredszik már. A lány megfeji a teheneket. A legény felrakja a szekérre az ekét, esetleg a boronát is és ezzel a „nyomatót“ is a boronára, a nyomatató egy nagy kő. Majd befogja a szekérbe a lovakat s lassan elindul. A nap csak most kel, sugarai aranyosra festik be az út felszálló porát.

Mig a csordás kihajtja a marhát, a legény kiér a „földre.“ Az ekét leveszi a szekérről, beigazitja a szántás mélysége szerint, befogja a lovakat az eke elé s megkezdődik a szántás. A munka ilyenkor kényelmes, még nincs légy, mint délben, amikor — különösen eső előtt — rettenetesen marja a lovakat. A barna rögök egymásután hasadnak fel. Egy-egy egér ugrik elő. Felszántották a házat. A legény ostorával rácsap az egérre. Később nótába fog. A lovak feszült izmokkal mennek fordulótól fordulóig. Közben elérkezik a „früstök“ ideje. A legény „kifordítja“ az ekét, féloldalra dűti a jobb szarvon levő csúsztatóra, hogy az ekevas ne hasítsa a földet. A szekérhez érve „kizabolázza“ a lovakat, enni vet nekik. Majd felül a szekérre, leoldja a „bérfa“ karikájáról a tarisznya szíjját, előveszi a szalonnát, kenyeret, hagymát és sőt s hozzálát maga is az evéshez. Kés mindig van a legénynél, mert a közmondás is azt tartja: „Aki lovat vesz, vegyen kést is.“ A szalonnát nem igen sűti meg, mert egy embernek nem érdemes tüzet rakni.“ A legény elgondolkozva rágja a szalonnát, mert „magyar ember evés közben se nem beszél, se nem dalol.“ Ha jóllakott, a szekéren levő zöld lóheréből előkerül a korsó.

A friss vízből jót húz. Aztán gyönyörködik lovaiban. Megsimogatja sörényüket. Ha jóllaktak, megitatja őket. Rendszeren „leragasztja“ (az istrángot oldja le a hámfáról) a lovakat s a közeli kúthoz vagy folyóhoz megy velük. Visszajövet „felragaszt“ (az istrángot ráhurkolja a hámlára) s folytatódik a munka.

A nap mind melegebben csókolja a földet. A legyek „feltámadnak“. A lovak „pócsikelnek“. Egy-egy felröppenő pacsirta énekére a legény alig figyel. Megszokta. Néha néha rászól a lovakra, suhint egyet ostorával. Hárman mennek, mennek és nyomukban feketélnek a felhasadt rögök. Délfelé belesívít a földillatú levegőbe a gyár dudája. A legény gyakran tekintget a falu felé, várja az ebédet. Már messziről megismeri az anyját. Még fordul hármát-négyet, hadd lássák, hogy dolgozik. Aztán leragasztja a lovakat, kizabolázza és a szekérhez köti, hadd egyenek a bérfaból, amennyi jól esik.

Az anyja első kérdése: „Jaj, ugye, nehéz a szántás?“ A fiú bölint, szeret komolynak látszani: „Fazék madzagba“ van téve egy csupor, benne leves, rajta két egymásra borított tányér, ebben főzelék. A fiú eszik, az anyja szótlan nézi. Nézi a lovakat, a mezőt, a szép tengerit, a krumplit. Mikor a fiú jóllakott, iszik egy jót és elnyújtózkodik a szekér árnyékában a földön. Az anyja sebtiben elmondja délelőtti dolgát, majd hazaindul.

Két óra felé megitatja a legény a lovait s szótlanul munkához lát. Mikor esteledik, felrak mindent a szekérre, befog és haza indul. Sok szekér érkezik ilyenkor a faluba. Otthon a legény az istállóba köti lovait, kitisztítja az istállót, majd megmosdik s megvacsorázik. Vacsora után megitatja a lovakat, felrakja a rácsot a lovak előtt s aztán . . . övé a világ. Most kezdődik az igazi legényélet. Mintha nem is dolgozott volna tizenkét órát a forróságban. Tizen tizenöten cigarettázva beszélgetnek, dalolnak. Akik „kiszolgálták a katona életet“, elnéznek egy-egy lányos hához. De csak rövid időre. Aztán valami nagy fa alatt nevetgélnek, dalolgatnak az összevevődött legények. Tizen egy óra tájt hazaszélednek.

A legény még utána néz a lovaknak, lerúgja poros csizmáját s végig vágódik az éppen nem tiszta ágyon és a legedesebb álmot alussza.

(Bulcsu, Podkarp-Rus)

Ilku Pál
rgimn. VIII. o. tan.

„Mért él a pór? — A gülához követ
Hord az erősnek, s állitván utódot.
Jármába, meghal. — Milljök egy miatt.“

MADÁCH IMRE

Este a táborban

Sándor László (Kassa) naplójegyzeteiből

Estére hajlik az idő.

A táborlisztás szín és fényárban tobzódik. Sudaras, égnek szakadó fenyőfák körvonalai mögül föllángol még utoljára a nap izzó korongja. Besugározza, körülsimogatja a tisztást. Búcsúcsókot cirógat a zászlórúd elé felsorakozott cserkészek csokoládébarnára égett arcára és azután hirtelen lebukik a kékeslila hegyek mögé. A magas égbolt királynője nyugati lakosztályába vonult. Bíborsugarakból szólt uszálya ítsuhog rajtunk s telezaporozza kis világunkat az alkony-pír ígérétevel, amelybe beletolvajkodnak már a hűvös árnyak.

Lassan ránkborúl az est.

A nyugati égen kiragyog az esti csillag. A távoli falvakból felszüremlik hozzánk az esthangszó selymes, lágy szava. Nyugalmat és békét olt a szívekbe. A hegyek csúcсарól sejtelmes sutlogás hallik. Az erdők titokzatos beszédje halk szellőben betölti a tisztást és pajkosan borzolja az esti imát mormoló cserkészfiúk haját. Friss ózonnal telített levegőt és a fenyves édes illatát szórja ránk. A hangulat felfokozott skálájában és változatos akkordjában a vezérmotívum: a bővölet és áhítat. A lelkek e teljességében fut le az árbocról ünnepélyes külsőségek között a zöldliliomos zászló. És ezzel lezárul a tábori élet napja.

A sötét színek egyre uralkodóbbakká válnak s néhány pillanat múlva ránkborúl az est. A faluban utolsót kondúl a harang. A távoli kis házak még kisebb ablakai úgy világítanak ki a sötétbevesző faluból, mint a fenyők alján világító szentjános bogárkák. Elcsigázott lovak vonszolják haza a zörgő szekereket, rajtuk félig szundító halinás parasztok, a szálfákat szállító nehéz munkától fáradtan igyekeznek otthonukba, hogy a nehéz robot után megpihenjenek. A szerényen világló ablakok mögött parasztasszonyok hajolnak gyermekeik fekvő helye fölé, velük mondják az esti imádságot s elgügyögik álomba.

Azután elcsöndesül a zaj.

Felettünk kigyulladnak a csillagok miriádjai. Ragyogó gyémántszem mind a hány.

Oh, nincs szebb a csillagos égnél! Igy szép ez, innen az éjbe roskadt fenyőerdő nagy tisztásáról. Városban, szűk falak között elveszti varázsát. Csak itt lehet azt élvezni a maga gazdagon pompázó szépségében. Lobogó szemű csillagok, a Kis Göncöl, a Fiastyúk és a többi csodálatosan szép csillagképletek között a Hadak Ulja. Ugy folyik az égbolton, mint valamilyen tompa fényű, mesebeli opálfolyam.

A sátorantenna csúcsain egymásután gyúlnak ki a kis villanykörték. A sátorkörök rádióhuzalán egy-egy lámpión s a háttérben egyszerre csak fellobban a cserkésZRakta tábortűz. Magas,

méteres lángok csapnak ki az erdőperem hátsó ívéből s megvilágítják a tűz köré sereglett fiúk alakját. A lángoló, ropogó, sercegő tűz bíborba festi a fiúk arcát, tüzes lelküket és egybe forrasztja őket. Kicsordul ajkukon az örökszép magyar dal. Egyik vidám nótá váltogatja a másikat. Majd felsírnak a panaszos, jajjongó, régi veretű kurucnóták. Es felzúg a szlovenszkói regös-cserkészet dala is: „Ki tanyája ez a nyárfás?...”

Tűzbemerengve hallgatják a szebbnél-szebb szavakat, hogy utána még egyszer magasra szökjön a jókedv, miként a tábortűznek fényes szikrái. Gyors ütemű, ropogós cserkésznóták mellett ringanak a fiatal testek, egyesek táncra perdülve járják a csárdást két-három hegedűszó hangjára.

Micsoda összeölekezés ez!

A tábortűz izzasztja a forraszlót, a nagy gyűvétartozás forrasztja a lelkeket.

Oh, be szép ölekezés ez!

Az ógő szemek villannak és bizalommal tűznek bele az éjszakába, mintha keresnék és látnák is már az egyetemesen jobb és emberibb élet hajnalát. Az összedobbanó szívek mindegyike érzi: egy Atyának egyformán szeretett és egyformán ostorozott gyermekei vagyunk mindnyájan. Érzi mindenki, hogy továbbútnak a társadalmi, felekezeti, nemzeti válságok falak és hogy egyek vagyunk a mindent átfogó szeretetben.

Miért, ó, miért nem gyűjtják meg ezt a tüzet mindenütt, ahol emberek élnek?

Lassan kissebbednek a lángok, magába omlik a tűz s halkúl a dal. Aztán utolsót lobban s csak piros zsarátnok világít a hamuból. A sátorcsúcsok villanykörtéit kikapcsolják, a lámpionokat leszedik, a járkálás utolsó neszt hallja a tisztás. A fiúk szótlanokká válnak. A csillaghímes égbolt alatt mindenki magábamerülten nézi a végsőt pislákoló tábortűzet.

E pillanatban átsír az erdőn a kürtszó takarodója. A iukon remegés fut végig, azután szó nélkül, előre roskadt fejjel ballagnak sátraik felé. Egy napnak és egy estnek gazdag élményével pihenőre térnek. Még egyszer harsan a kürt. A lefűväs belenyújtózkodik hosszan, elhaló hanggal az éjszakába. Azután csönd, végtelen csönd. Csak az őrség óvatos, halk őrjárása suhan át a csöndben s kezükben az imbolygó lámpa fénye jelzi, hogy ébren vigyázzák a tábor aluvását. Álomképe legyen olyan, mint a tábortűz utolsó dala:

„A tábor lepihent, mindenütt béke.

Csak az őr van még fent és fölneáz az égre.”

Ajka imát rebeg: „Őriz meg bennünket, Jóságos Istenünk, jóságos Atyánk.”

Gyilkos versengés vagy mozgásszépség?

— „A Mi Lapunk“ sportszerkesztőjének előadása a pozsonyi rádióban —

Az utolsó tíz év alatt a sport mesés arányokban terjedt el majdnem az egész világon s a társadalmi élet jelentős tényezőjévé vált azzal, hogy páratlanul hatalmas tömegeket tudott megmozdítani. Olyan mértékben, mint a sport, csak a film tudott a tömegekhez férközni s mind a kettő jelentős hatást gyakorol — részint közvetve, részint közvetlenül — a tömegek szellemiségének fejlődésére. Tegyük fel a kérdést, mennyiben oldja meg a sport mai formája a testnevelés feladatait? És kérdezzük: milyen a sportnak a tömegek szellemiségének kialakulására gyakorolt hatása? A két kérdésből levont következtetések alapján rá kell majd mutatnunk a sportnak arra a formájára, amely maradék nélkül meg tudja oldani a sport al szemből támasztott követeléseket.

Mit várunk a sporttól?

Járuljon hozzá a maga módján azokhoz a törekvésekhez, hogy egészséges, arányos testű embereket adjunk az emberi közösségnek és küzdőképes munkásokat a társadalomnak. Egészséges lelkületű embereket, akik a társadalom problémáinak megoldásában munkásszerepet kívánnak vállalni. Egészséges, színvonalas szórakozást adjon a sport s ezzel kapcsolatban az emberi test s a mozgás ritmusszépségének érvényrejuttatását.

Amit ma sport alatt értünk, az 90%-ban versenysport. Gyökerei mélyen benyúlnak társadalmunk szellemébe, melyben mindennek mozgatója a versengés. Ebben a sportban a végső lökőerő a verseny. Nagyobbat ugrani, gyorsabban futni, jobban labdát rugni, győzni az ellenfél felett, leverni mindenkit a ringben. Győzelem, rekord a cél, ehhez idomul azután minden: a tréning, a test fejlesztése, a versenyzési mód. „Meus sana in corpore sano“ — Ép testben ép lélek — olvastam egy görög-római birkózóverseny plakátján s a birkózóversenyen másfélmétermázsás kolosszusok emelgették egymás idomtalan hájtömegeit; közben pedig nyögtek, fújtak, mint a tevék az idomító korbácsa alatt.

Két évvel ezelőtt egy boxmérkőzést néztem végig Prágában. Az egyik öklöző egy semmi különös, névtelen, 90 kilós német tucat gladiátor volt, a másik két méter magas, jól megtermett 110 kilós néger. A néger háromszor ütött szabálytalanul mélyen; közben betörte a német orrát, behasította felsőajkát, úgy hogy annak orrán, száján megeredt a vér s vastag csikokban csurgott le arcán, nyakán a mellére. A vezetőbíró felbeszákította a meccset s a németet a négerrel való további küzdelemtől csak a józtlenség prágai közönség kítőrről felháborodása mentette meg és a versenybírósg ítélete, mert a néget diszkvalifikálta.

Ezekután, azt hiszem, mindenki előtt világos, micsoda értéket jelentenek az egészséges, arányos test elérésére irányuló törekvéseinkben az említett

sportágak ezekben a formájukban. Kevés kivétellel majd minden versenysportágban megtaláljuk ezeket a helytelenségeket. Az amszterdami olimpiászon a versenyzőket orvosi vizsgálatnak vetették alá s ezekben a vizsgálatoknak a jegyzőkönyvei súlyos vádiratok a versenysport ellen. Ugyanennek az olimpiásznak a 800 méteres női síkfutásában a célszalag körül ájultan estek össze a versenyzők. Az 1896-os olimpiászon Durando nevű olasz futó a marathoni futás célvonalában holtan esett össze. De nem kell ilyen messze mennünk példakért. Diákversenyeinken gyakran láthatunk a 400—800—1500—3000-es versenyszámokban szédülő fejfel tántorgó fiatalokat, róluk bizony senki sem állíthatja, hogy a testüket edzették. Azokról a kóros elváltozásokról, amiket a túlhajtott futballsport idéz elő a legtöbb ember szervezetében, felesleges bővebben szólnunk; a lábtörésekről pedig elég sűrűn számolniuk be a napilapok sportrovatai. A tavalyelőtti jügoszláviai sorozásokon az alkalmatlanok feltűnően nagy részénél sportolás előidézte szívbajt állapítottak meg az orvosok.

Nem látom szükségesnek tovább folytatni a konkrét esetek felsorolását, hiszen az eddigiekből is meglehetősen tisztán látjuk a túlhajtott versenysport csődjét a testnevelésben. De vajjon ad-e a versenysport szociális öntudatu embereket a társadalomnak? Az a sport, amelyben a mozgató erő az ellenfél feletti győzelem reménye, nem járul hozzá különös módon a társadalomért való egységes munkához. Az egyes nemzetek közötti sportversenyeknek — kevés kivétellel — mindig meg van a maguk gyűlölködő utóhangja, sőt az egyes államokon vagy nemzettesteken belül is a sport-szervezetek (futballklubok, atletikai klubok) küzdelmeiben ott van a gyűlöletig, sőt néha az aljas-ság fokozódó rajongás. Ez természetesen következménye a mindenáron győzni akarásnak és ennek áldozatul esik a küzdelem erkölcsi tisztasága. A versenyző igen sokszor a versenyszabályok vagy küzdő ellenfele testiépsége árán is biztosítani akarja a maga számára a győzelmet, az elsőbbséget. Igen sok hajvívó versenyt láttam, ahol az egyes futók a fordulóban durván félrelökték a mellettük futó ellenfelüket, vagy ahol kisebb-nagyobb szabálytalanságokat követtek el az indításnál. Hires volt annak idején a vád a német sprinterek (futók) ellen, hogy — ugylátszik — csak odahaza futnak ki szenzációs időket az ugynevezett „hazai időszámítás“ mellett.

Igen sokszor fordulnak elő megvesztegetések, játékoszikipkázások (a labdarugó egyesületek sokszor ahelyett, hogy maguk nevelnének játékosokat, más egyesületek jó játékosait csábítják magukhoz); a legegyszerűbb aduja pedig a futballkluboknak a saját pályán a saját közönség terrorja. Abból az emberből, aki némi etikai alapon álló, színvonalas,

szép küzdelmet akar látni, ez a módja a versenyzésnek legtöbbszörre csak undort vált ki. Természetesen vannak kivételek. Mindennapos eset, hogy a labdarugó mérkőzések után kétségbevonják a bíró pártatlanságát, ami akár van alapja a dolognak, akár nincs, rendkívül jellemző az uralkodó sportetikára. Ezen a fokon válik azután kérdésessé ezeknek a sportoknak a szépsége is. Hiszen nem arról van szó, hogy valami szép történjék, győzni kell, kérem, a rekord a fontos, a stílus az másodrendű valami. Egy stílus ér valamit: az eredményesség s ez a stílus nem sok válogatást enged meg az eszközökben.

Igen sokszor rendkívül károsan befolyásolja a sportot az a tény, hogy a rendezések — tisztára üzleti vállalkozások. A profiklubok teljesítményei, játékosanyaga mint árú jön számításba s a testnevelés, a tulajdonképeni cél csak a jól megfizetett sajtó híradásaiban jutnak szerephez. Igen, a versenysport mű formájában mindenképen csődben van, ha testnevelést, céltudatos testkultúrát kívánunk tőle. A versenysportnak, az eredményeknek csak eszközöknek kellene lenniök, a végecéll: az arányos, egészséges emberi test elérése, megtartása. Ezzel szemben fordított a helyzet: a végecéll az eredmény, a rekord, a győzelem, az emberi test pedig — az eszköz. A tréningmódok is e szerint igazodnak, sőt, ha üzleti szempontok játszanak közre, akkor a sporteredmény is alárendeli magát ennek (pl. a pályaválasztási jog eladása a futballnál).

És a kivezető út?

Megvan! Tömegsportnak hívják. Két főtipusa van: a nemzeti tömegsportmozgalmak és a nemzetközi munkástömeg-sportmozgalom. A nemzeti tömegsportmozgalmak esetleges politikai céljaik mellett egy nemzet egészséges, edzett új nemzedékeért dolgoznak. Az elismerten legkiválóbb nemzeti tömeg sportmozgalom: a sokolmozgalom, — amely a szláv nemzeti eszme hatalmas hordozójává vált s úgy a testkultúra, mint a szlávság nemzet mozgalmainak terén elsőrangú szerepet játszik. A sokolmozgalom a tömegekre helyezi a súlyt s a csapattornát, a tömeggyakorlatokat ápolja mind a két nemnél minden korosztályban. Ugyancsak ilyen eszközökkel dolgozik a nemzetközi munkás-sportmozgalom is, ennek ma Európában körülbelül négymillió tagja van.

Ezek a sportmozgalmak élesen elütnek a versenysporttól. Az üzleti érdekek érvényesülése és a túlhajtott verseny a tömegsportmozgalmakban teljesen eltűnt, a kevés akrobata egyén helyett a nagy tömegekre helyeződik a súly s a tömegtestneveléssel párhuzamos a szellemi kiképzés. Közel áll ezekhez a sportmozgalmakhoz a természetbarátok mozgalma és a cserkészlet is, bár az utóbbin néhol még sok a militarista sallang. A testnevelés terén mindkettő pártatlan eredményeket ért el: a cserkészek gyakori kirándulásai, nyári táboraik révén, a természetbarátok pedig főleg a turisztika és a sísport népszerűsítésével. Nekik köszönhető,

hogy ma ünnepnapokon sok-sok munkásember nem a kocsmá gőzét szívja, hanem künn van a természetben, a hegyek között vagy a folyóparton, vagy a sporttelepeken: ahol napfény, víz, levegő, könnyű, szabad mozgás az erős szervezet, egészséges test s a munkabírás ígéretét adja meg milliőknak.

Ezek az alapokon kell kifejlődni a jövő testkultúrájának; ez kizár magából minden üzleti szempontot, a nagytömegek számára megújítja a testkultúra lehetőségeit, tudományos alapokra helyezi a testedzést és az egymás ellen való küzdés helyébe a feladatok együttes megoldását helyezi. Nagy, erős, szociális öntudatot fejleszt ez a tömegsport az egyénben: ez abban nyilvánul meg, hogy az egyén minden érdekét a közösség érdekével harmonikusan fogja fel s a társadalom problémáinak kollektív megoldását a maga feladatának vallja. A tömegsport megmutatja egyúttal a lehetőségek kapuját az egyén teljesítménye mellett a tömegekben rejlő mozgásszépség kibontakozása előtt is.

Terebessy János

A rimaszombati gimnazisták hagyományos tornadélutánjukat a múlt iskolai évben június 1 én tartották meg az intézet udvarán nagyszámú közönség jelenlétében. Az intézet mindkét tagozatának fiai és leányai zongorakiséret mellett ritmikus tornagyakorlatokat mutattak be. Az utána következő atletikai versenyből 5:5 pontarányval kerültek ki úgy a magyar mint a szlovák diákok. Eredmények:

1. Diskosdobás: 1. Jamrich Pál (VII. szlov.) 33:25 m. 2. Fodor László (VI. magy.) 32:72 m. 3. Langhoffer László (VI. m.) 32:54 m.

2. Gerelyvetés: 1. Fodor László (VI. m.) 43:66 m. 2. Sikora Zoltán (VI. szlov.) 43:55 m.

3. 100 méteres síkfutás: 1. Hrivnák Zoltán (VII. szl.) 12:2 mp. 2. Jamrich Pál, 3. Batta György (VII. magy.)

4. Súlydobás: 1. Jamrich Pál (VII. szlov.) 12:27 m. 2. Batta György (VII. m.) 11:98 m. 3. Fodor László (VI. m.) 11:78 m.

5. Rúdugrás: 1. Jamrich Pál 2:63 m. 2. Korpás István (VI. m.) 2:45 m.

6. Magasugrás: 1. Jamrich Pál 158 cm. 2. Langhoffer László (VI. m.) 155 cm.

7. Távolugrás: 1. Batta György (VII. m.) 5:98 m. 2. Jamrich Pál 5:77 m.

8. 400 méteres síkfutás: 1. Boross Elemér (V. m.) 59:1 mp. 2. Wirschafter Mihály (VIII. m.) 59:2 mp.

9. Hands-ball: 3:1 a magyar diákok javára.

10. Wolley ball: 2:0 Győztek a magyar diákok.

A verseny rendezésében a legnagyobb elismerés Mándy Antal és Hlaváček Ágost tanárokat illeti.

Kolmonth József VII. o. rg. t.

A TÁBOR HUMORA

A reggeli mosakodásnál W. L. fogmosáshoz készül. Pohár helyett egy alumínium doboz fedelét használja. F. F. megszólal mellette: „Te, L., miért nem hoztál mindjárt egy levesestálat?”

ÖNKÉPZŐKÖRI MUNKA

A kassai „Madách-Önképzőkör“ sokoldalú és értékes munkásságot fejtett ki. Erről a második félévi működést kísérő élénk érdeklődés tesz tanúbizonyosságot. Mindhárom szakosztályban (irodalmi, szociológiai és természettudományi) folyt a munka, de különösen az irodalmi osztály novella, vers, értekezés számai emelték az egyes gyűlések színvonalát. — A legjobb elbeszéléseket írták: Ónody Zoltán, Böszörményi Sándor, Klein Jenő VIII. b. o. tanulók. — Érkezésekkel tüntek ki: Grósz Erzsébet: „Ibsen drámái“, Hendel Imre: „Madách falanszter eszméje“ VIII. a o. tanulók; Lővi Márta VII. a. „A művészi szépről“, Knöpfler Imre VII. b. „Az önképzőköri bírálatról“ és „A repülőgépek szerepe a világháborúban.“ — Leghatásosabban szavaltak: Balla Dezső VIII. b o. Braun Ferenc VII. a (Ady: Szent Margit legendája“ és „Az én két asszonyom“), Sziklay Juliska (Jankovics Marcell: A választás“).

Önképzőkörünk ez évben is megrendezte vers, novella-, és értekezés pályázatát. A pályaműveket külön bizottság bírálta meg; A verspályázat 50 k. első díjat két részre osztva, 30 k-val jutalmazta Böszörményi Sándor VIII. b. „Igy is tőnténhetik“ „Ki hozza vissza“ c. versét, 20 k-val Nagy Gyula VII. b. „Küzdés az ár ellen“ jelíggel beérkezett „Gyarlóság“ c. költeményét. Harmadik lett Böszörményi Sándor VIII. b. „Sok titok“, negyedik Nagy Gyula VII. b. „Tovább ... tovább ...“ című verse. — A novella pályázat első két helyezését (50 k. I.)

Ónody Zoltán VIII. b. vitte, — míg az érkezés pályázatán első lett (50 k. I.) Klein Jenő VIII. b. „Babits két könyve“, második Ónody Zoltán VIII. b. Mórlic Zsigmond faluja és parasztjai“ c. művekkel.

Az Önképzőkör már most kitűzött két pályatételt az 1930/31 iki iskolai évre és pedig: 1. Košice (Kassa) szerepe a magyar irodalomban; 2. Košice (Kassa) város munkásviszonyai 1928 tól. Beadási határidő: 1930. dec. 1.

Megemlítést érdemelnek a bíráló bizottság szorgalmas tagjai; rámutattak a szereplők hibáira és a fejlődés helyes útjára vezették őket.

A Katona József emlékére rendezett dísz gyűlésünk műsora a következő volt: Mandl Imre ifj. elnök, Katona József és koráról tartott kiváló szónoki előadást. — Reichmann Elemér VIII. a. hegedűjátéka valóságos művészi élményt nyújtott; zongorán kísérte Erdős Korinne VII. a. — Lefkovits Károly VIII. b. a Bánk Bán Tibore parasztjáról adott elő. — A műsor fénypontja Drottár István VII. a. éneke volt (Bordal); zongorá Kocsner Tibor VII. a. kísérte.

Mandl Ilona VIII. a. a Bánk Bán világirodalmi feldolgozásáról tartott előadást. Majd Ónody Zoltán VIII. b. bősübeszede után az ifjúság állva énekelte a „Ballag már a vén diák“ c. dalt s ezzel a Kör 1929—30-i működése hatásos akorddal fejeződött be.

Nagy Gyula VII. b. jegyző

Regös cserkészeinek dicsérete

A „föld és ember“ című földrajzi folyóirat legfrissebb számában ezt írja többek között Bátky Zsigmond, a budapesti Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Tárának igazgatója:

„**Brassó Matyusföldön.** Barasó-Brassó helynevünk (viznevünk) nem sok van, de mégis több, mint Karasó Krassó. Azért minden új adatot örömmel kell fogadnunk. Most a Losoncon megjelenő derék ifjúsági folyóiratban, „A Mi Lapunk“-ban, a „Sasok regös naplója“ című cserkészbeszámolóban (írta, ill. rajzolta Peéry Rezső és Nemesszeghy Jenő középisk. tanuló) olvassuk, hogy a Kisduna mellett Nádszegen egy utca neve Barasó, egy második pedig Köse, Mindkettő egy érről kaphatta nevét. Párja ennek, hogy Gyömörén (Győr m. Magyarorsz.) egy utcát Berettyónak hívnak.“

Ime, mint a kiváló néprajzi tudós is elismeri, „a regöscserkészek is hozhatnak a tudománynak

egy-egy beces adalékot. Sőt nemcsak ilyen apróságot, hanem nagyobbat is.“

Ezt a szemelvényt, mint serkentőt, örömmel adjuk közre s hisszük, hogy regöseink néprajzi kutatása mind erősebb és nyomósabb lesz. *Sch. L.*

Népegészségügyi kérdések. (A Sarló szociográfiai füzetek. 1. sz.) A pozsonyi magyar orvostanhallgatók népegészségügyi szemináriuma már akkor hallatta nevét, amikor a Velés-röpirat harmadik számában népegészségügyi pályázatot írt ki, amelynek bírálatával a Magyar Diák-szemle első számában találkozunk. Most ez a szeminárium a Sarló útján 100 népegészségügyi kérdést adott ki Csáder Mihály dr., Dávid Johanna dr., Freiberg Jenő dr. és Német Mihály dr. szerkesztésében. A kérdőívek alapján feldolgozható egy-egy község népegészségügye. A kérdőív ingyen megkapható a tudományos felhasználás ígérete ellenében a Sarló helyiségében: Bratislava—Pozsony, Lőrincskapu ucca 24. szám alatt. Orvostanhallgatóknak szives figyelmébe ajánljuk.

Nyári nagytáboraink

A „Czuczor Gergely“ cserkészcsoport (Érsekújvár) a Hradek-hegyen táborozott július 3—27-ig. Erről Csicsátka József (VIII. o. t.) a következő jelentést küldte:

„Ez idén messze keletre vitt utunk. A vonat a szép, szelíd Garamvölgyön keresztül Gömörbe robogott velünk és a Pelsőc feletti Ochtina falun álltunk meg. Innen nehéz hegyi úton jutottunk el a Hradek-hegyen fekvő táborhelyünkre. A tábor felépítése akadály nélkül ment. Az érsekújvári fiúk serényen, önzetlenül dolgoztak és a csinosan felépült sátorváros pár hétig dalos jókedvtől és vidám cserkészélettől volt élénk és hangos. Táborunk fenyvesekkel borított, szép kilátást nyújtó vidék középpontjában emelkedett és őrsi kirándulásaink alkalmával alaposan megtekintettük a közeli tájékat. Július 6-án ellátogattunk Rozsnyóra az

Andrássy-cserkészek zászlószentelő ünnepére. A testvéri fogadtatás mindig kedves emlékünkhöz marad. Innen másnap felrobogtunk Krasznahorka büszke várába. Jártunk a dobsinai jégbarlangban is, ahol a természet csodás, remek alkotásaiban gyönyörködtünk. Az erősebb fiúk elbátorkodtak a Hernád áttöréséhez is. A legregegyesebb, de egyszerűen a legfárasztóbb túra a Kiszely- és Sokol-patak völgyén való átkelés volt. Majd átvágtunk a sztracena völgyön is, útbajelve

a csinos fekvésű Dobsina városát. Egyébként a tábor igazi otthonunkká vált. Hibátlan, pontos rendben folyt minden. Örönként és egyenként mindenki azon iparkodott, hogy a táborozásunk minél kellemesebb és tanulságosabb legyen. A külsőleg szép otthonunkban egymásra voltunk utalva s ez kifejezette a szociális együttérzést s erkölcsileg a legpompásabb eredményt termelte. Kisfaludy Károly emlékére jól sikerült műsoros táborüzenet gyűjtöttünk. A többi táborútnál szindarabok, mókák, szavaltatok mulattatták a fiúkat. Cserkész-, kuruc- és népdaloktól hangosak voltak ilyenkor az esték. A közeli Jolsváról gyakran jöttek vendégeink s élénk érdeklődéssel szemlélték táborunkat s merengtek el kedélyesen a táborüzenetünkkel. Július 27-én megható ima után váltunk el kedves táborhelyünkől és sok tapasztalattal, élménnyel gazdagon indultunk haza.“

A „Madách Imre“ cserkészcsoport 35 tagja július 4—19 között a Garam mellett Bars-Berzence

határában táborozott Scherer Lajos parancsnok vezetése mellett. Ez már a csapat 13-ik nagytábor, ebből is 10-et Scherer parancsnok vezetett. Az egészséges erdei levegőn az idő vígan telt el. A fiúk jókedvvel rótták az erdei utakat, nagy élvezettel lubickoltak a Garam eleven vizében s rugták a labdát a sík réten. A tábor erdőövezte szép völgyben ékeskedett és elsőrendű szakácsok kívánatossá tették az egyébként is pompás táborozást. A táborbiztítást Rakottay Győző cserkésztszif irányította, míg Gottlieb Győző s. tszif a főzés műszteriumába avatta be az új kuktákat. Domborovszky Dodó s. tszif a tornát gyakoroltatta. Christ Ernő öregcserkész pedig a tábori zenekar karmeszeri tszifét látta el. Általában az öreg cserkészek nagy segítségére voltak a csapatnak. A tábori

munkán, játékokon, fürdésen kívül különösen a táborüzenet volt kedvesek. A legmagasztosabb volt a Kisfaludy táborüzenet. A tábor életét még a két napos esőzés sem zavarta meg, sem egy esti hatalmas vihar, mely mindenáron a sátrakat a hegyoldalról a völgybe szerette volna seperni. De a szélvihar sem birt a jól felépített sátrakkal! A tábor többen keresték fel, így eljöttek egy vasárnap egyes szülők jóféle étellel megrakott gépkocsikon, ellátogatott több lévai cserkész, sőt Uhrík Béla ott is ragadt egy

A vendégek szalonnát pírítanak. Mega Dániel fénykép-felvétele.

hétig; az érsekújvári Széchenyi iparos cserkész is visszaadták Garamvégi táborukból látogatásunkat Hangos parancsnok vezetése mellett. Volt több kisebb-nagyobb kirándulás is. Legérdekesebb volt a szentbenedeki kolostor és gótikus stílusban renovált remekszép, magyar motívumokkal ékes templomának megtekintése. Az új lakók, a saleziánus barátok, igen melegen fogadtak. Ez évben a legjobb táborozó Takács Zoltán volt. Dicséretben részesült: Eötvös Oszkár, Kerekes József, Schleicher Pál, Zupkó Gyula, Szikora Pál, Lóska Károly, Róna János, Werner József és Engel József. A részvételi díj napi 10 korona volt, ebben bennefoglatatott az utiköltség is. A csapat 1660 korona segélyben részesítette szegény cserkészeit.

Az eperjesi „Sáros“ cserkészcsoport ezidén Gözsy erdőfőtanácsos ur jóvoltából újra a gromosi fenyőerdő gyönyörű, napsugárban fürdő tisztásán ültette fel a táborát. Július 10-én fölkerekedett a csapat s vidám nótaszóval menetelt végig a váro-

son szülőktől és érdeklődőktől kísérve egészen az állomásig. Ott nagy üdvözléssel fogadtuk az éppen megérkező három kassai cserkészt, akik épp úgy mint tavaly, nem szállhattak táborba ez évben sem, mert csapatukat feloszlatták s ezideig még nem sikerült újjászervezni. De eljöttek ők is, hogy résztvegyenek a táborozás minden örömeiben és áldásában. A vonat Lubotényig vitt bennünket, onnan gyalog mentünk a számunkra kijelölt táborhelyre, ahol megállapítottuk a felállítandó sátrak helyét s megkezdtük a sátorépítést.

Gyors tempóban folyt a munka, úgy hogy estére kész is lettek a sátrak, melyeket patkóalakban vertünk föl a tisztás felső peremén. Középen volt a parancsnoki sátor, Fábiy Viktor csapatparancsnoknak, mindenki

Viktor bácsijának sátra, tőle balra 8 két személyes, jobbra 4 két személyes és egy nagy 8–10 személyes sátor. A balszárny legvégén volt a tábori garázs — a biciklisátor és a nagy tanácssátor, benne mintegy 4 m. hosszú asztal, padok. Ebben a sátorban folytak le a vezetői tanácsok, a tábori cserkészképzés, itt fogadtuk rossz idő esetén a vendégeinket s végül ez volt a „ kaszinó“, aminek ékesen beszélő jelei a sakktabla s a Prágai Magyar Hírlap, az eperjesi Uj Világ, az A Mi Lapunk és a Nyugat legfrissebb számai voltak. A cserkészügyesség és leleményesség tanujelei voltak: a konyha, mesteri alkotás, az élestár, a tábori kapu és a zászlócskával ellátott kerítés a tábor körül. Továbbá a rádió is, ez félig-meddig luxusszámba ment, mert minden sátorba be volt vezetve. Így hát a haladástól és kultúrától sem voltunk egészen elszakítva.

A tábori élet igen változatos és tarka volt. A sok bicikli kirándulás — Lublófüredre, Palocsára, Felsőzugóra, Lublóra stb. — strandolás a Poprád partján, málnázás a közeli hegyek tisztá-

sa és a tábori élet sok más érdekessége mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy igen megkedveltük táborunkat s fájó szívvel váltunk el tőle.

Gazdag élményt jelentett számunkra az esténként fellobbanó táborújság körül eltöltött pár óra. Ilyenkor mindenki magába mélyedten hallgatta a szavakat, szívvel-leléssel énekelte a sok szép, sirva vidító magyar dalt s rátartott hetykeséggel fújta a tréfás cserkészszótákat.

A táborozók létszáma kb. 30 volt, de ez a

szám állandóan változott. Többen időközben elhagyták a táborát és mások jöttek helyettük. Fábiy Viktor tábori parancsnokunknak nagy segítségére volt Papp Sándor csapat-tiszt, ki különösen a táborozás technikai részét bonnyolította le nagy sikerrel

A bars-berzencei cserkész-tábor népe. Mega Dániel fényképfelvétel.

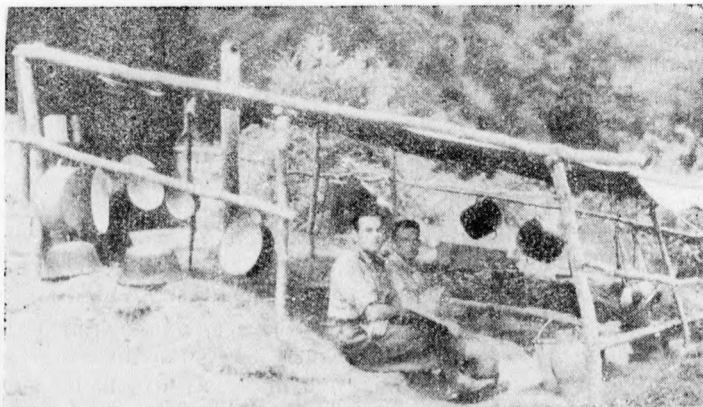
s rajtakívül számos tagból álló tisztikara. A táborozás munkáiból azonban az oroszánrészt a gombaszögi táborát megjárta „regős“ Flórián Laci vette ki, aki teljesen azonosította magát a csapattal. A tábor erkölcsi és kulturális színvonalának emeléséhez, az említettekén kívül, nagyban hozzájárultak még: Mihalidesz Béla, Weiszer László, Borsody István, Safrán Pál és Burger Miklós.

Vasárnaponként és ünnepnapokon felkeresték táborunkat a környék isten háta mögötti falvainak lakosai, a falunak apraja-nagyja. A táborozók demokratikus szelleméről és konstruktív, lelkes szeretetéről tesz tanúságot az a körülmény, hogy szívesen beszédbe e'gyedtek velük, elmesélték a cserkészlet mibenlétét, sőt lefényképezték őket és rádióztak is nekik.

Aug. 7-ig, tehát egy egész hónapig tartott a gromosi erdő tisztásán. Hetedikén vitt bennünket a vonat a város felé a szürke hét-köznapok labirintusába, szívünkben a jövő évi táborozás édes reményével.

Sándor László.

A beregszászi Baglyok a Borsa partján. Először érezhették egészen

A főszakács munka után. (Bars-berzence) Mega Dániel fényképfelvétel.

otthon magukat táborukban, mert immár saját birtokukon, cserkészbirtokon táborozhattak. Ruszinszko cserkészsövetsége Masaryk elnökünk jubileumára 2 holdas erdős területet vett Nagyborzsa község határában a Borzsa folyó partján, ott, ahol különleges duzzasztó teszi a fürdést nemcsak élvezetessé, hanem valósággal gyógytényezővé. Itt teremtették meg köztársaságunk első cserkészparkját, melyet köztársaságunk egész ifjúságának üdülő és egyszerűmind nevelőtelepéül fognak kiépíteni. Elnökünk, a cserkészetnek protektora, megengedte, hogy a cserkészparkot nevééről nevezzük el és ezzel megörökíthettük azt a szoros kapcsolatot, mely a cserkészetet, az ifjúságot Elnökünkkel összefűzi.

Soha még ennyi vendége nem volt táborunknak, mint ebben az évben. Messze földről jöttek el az érdeklődők, hogy lássák, miként élnek a cserkészek és élvezzék a duzzasztó nagyszerű zuhanyát. Még berlini vendégünk is akadt egy nagy újság riportere személyében; este tizkor köszöntött be hozzánk autójával és igen boldog volt, hogy a földön hálhatott sátor alatt és kakaót kaphatott vacsorára; ezt a magával hozott szalámiával jóízűen elköltötte. Bajunk is volt a nagyigényű közönséggel, ez azt hitte, hogy a park az ő kényelmére létesült és a sátrakat kiváló vetkőződé helyeknek tekintette, de persze a cserkészet pártoló tagja már nem akart lenni. A szabadportyázásról hamar le szoktattuk a potyázókat. Annál többen teljes megértéssel siettek a cserkészet támogatására és reméljük, hogy a jövőben még teljesebb lesz a közönségnek érdeklődése irántunk.

A Masaryk Cserkészparkban ezen a nyáron csak a beregszászi magyar és a ruszinszkoí Kadimah cserkészek táboroztak, mert ruszin testvéreink a hegyek közé mentek, a csehszlovák testvérek pedig a Prágából jött csapatokkal táboroztak együtt.

A magyar tábor parancsnoka Haba Tibor volt, aki immár a 3. táborn vezette fiatal korához képest szokatlan energiával és körültekintéssel.

A bejarattól mindjárt jobbra alkotott barátságos négyzetet a magyar tábor 30 különféle típusú sátrával és egyik sarkában volt Török Ferinek birodalma: a konyha területe. Sütött, főzött és egyszer sem kozmált oda senki főzöttje sem. A napi ötszöri etetés nagy munkát jelentett Ferinek; a táborban termelt nótá összeházasította őt a fakánállal, mert a lányokat nem szereti Feri. Nehéz dolga is lesz a feleségének egyszer, mert ugyancsak kényes bírálója lesz Feri a főztjének! Reggeli kávé, tizórára és uzsonnára lekváros, túrós vagy vajás kenyér, ebédre kiadós leves, főzelék, sült és néha tészta is, vacsorára kakaó volt a rendes étlap. Bizony egész nap munkában tartotta a főszakácsot és a szakácsot, a derék Stencinger komát, ő tavaly óta gyakorolja magát a főzés művészetében.

Az uraságunk annyira megnőtt, hogy még oda is, ahova régen a király is gyalog járt, közlünk a kényesebbek biciklin mentek.

Szabad óráinkban kirándultunk vagy csónakáltunk a Borzsa megduzzasztott, álló, mély vizén a Sirályon, a cserkészflootta első egységén. 3 pár evezővel regattáztunk és ha fujt a szél, egy sátorponyvából eszkábáltunk össze valami vitorlát; ez nagyon szépen hajtott felfelé a vizen.

Bent a fák alatt táboroztak a Kadimah cserkészek, velük jó egyetértésben töltöttünk 4 hetet.

Az Ungvárról jött ujoncokat a táborban avattuk fel és az ujonkok mestere, Feri, a főszakács, Jáson (Jassó Pista), az ezermester, valamint a könyvtár kezelője, mint a csapat legrégebb és legtevékenyebb tagjai segédtszteké léptek elő.

A táborban nagy volt a rend, sok a tréfa és bucsuzáskor bizony nehéz volt a könnyeket visszatartani.

Blaloo.

A VIRÁGOK ILLATA

A természetudósok megállapították, hogy egyes virágok (pl. a platania, az estike, számos szegfű), mások nappal illatoznak erősebben. Az illatozás bizonyos rovarok repülési idejével esik egybe s így a virág illata a leghatalmasabb eszköze fenmaradásának biztosítására

A illat bizonyos olajnemű testtől ered. A rózsá illatában bizonyos szén és hidrogén van. A fenyőfák minden részét alkotó terpentin-olaj teszi illatosá. Ezek az olajok könnyen illannak, de szöveten papiroson foltot nem hagynak.

A kellemes, balszamos illatot már a régi időkben igyekeztek átvinni a ruházatra emberi testre. Az arcot palmarolajjal, a karokat fodormentabalsammal, a haját majornával készített illatos szerrel, a nyakat a mezei kakukkfű illatanyagával hintették be. A rómaiak még a fürdőiket is beszagonyították.

XV. Lajos francia király udvarában a fejedelmi palota szobáit mindennap más illatszerrrel tették kellemessé.

Az újabb időkben mérséklés állott be az illatszerek használatában, mert az erős illatos szerek hosszabb használat után megtámadják az idegrendszert és megbénítják a szaglóérzekeket. Am azért most is állítanak elő illatszereket, de a legtöbbjét a virágok kikerülésével — mesterségesen. Ezek az utánzatok csalódásig helyettesítik a virágok illatanyagát.

Igen sok illanó olaj van a következő hét virágban: az ibolya, a rózsá, a jázmin, a tubarózsá, az akác, a jonquilla, és a narancsvirágban. Igen hires az indiai ghazepuri és a kasmiri rózsáolaj, az angliai Surrey vidékén készített levendulaolaj és a nizzai narancsvirág-olaj. Ezeknek a vidékeknek a kenyéradó kalásza a virág.

A délfraanciaországi illatszergyárakban hihetetlen virágmenyiség kerül évente feldolgozásra. Cannes egyetlen gyárában évenként felhasználnak 70.000 kilo narancsvirágot, 6000 kilo akácvirágot, 70.000 kilo rózsálevelet, 16.000 kilo jázminvirágot, 10.000 kilo ibolyát, 4000 kilo tubarózsát, stb. Ezeknek a virágoknak a termesztése óriási termőföldet foglal el, de látványosság számba is megy e virágtermő földek megtekintése. A vidék egy virágtenger!

Az illanó olajok nagyrészt a megfelelő növényrészekből vízzel való desztilláció útján kapják. 100 kilogramm rózsasziromból 0.02 kilogramm rózsáolajat kapnak. Az illanó olajokat vízzel keverve nyerik a különböző illatos vizeket; a virágillattal telített zsír pmádé név alatt kerül forgalomba. Az illanóolajok borszeszes oldata adja az esszenciát, melyből a parfüm készül. A kölni vízben (Eau de Cologne) 5 gramm narancsvirágolaj, 45 gr. bergsmattolaj, 20 gr. citromolaj, 1 gr. levendulaolaj, 1 gr. rozmarinolaj, 0.5 gramm benzoe és 1.2 liter tiszta borszesz van. Az illatszerteknaka napról napra új meglepetéseket hoz, s nem vagyunk messze attól az időtől, hogy a virágok teljes mellőzésével, virágok nélkül állítják elő a virágok illatát.

REGŐS NEMESSZEGHY

A Hit Erdeje

Ismertem egy erdőt,
Hol hit fái nőttek,
Rajtok jó tiündérek
Reményfátylat szöttek.

Jöttek rossz emberek,
Az erdőt kivágták
És széjjelszaggatták
A reménység fátját.

Ebből az erdőből
Egynéhány szálmaraadt
S ezek minden összel
Igérnek új nyarat

(Eperjes)

Petrássi P. Pál

Inkább az eszeddel, mint a szíveddel írod verseidet.
Pedig az érzés közvetlensége erősebben hat az okoskodás
hideg szillogizmusainál,

Dal az őszbeszakadtakról

Ha este a kapukba kiülnek,
Tünődni a multról: egyre fáznak
S örülni is már csak nagy ritkán tudnak
Égyetlen, multból maradt örömlüknek,
Késői júliusban nyíló, bús
Akácnak.

Szemüket riadtan föl sem vetik
Már, ha kint kísért árnya a télnek.
Ilyenkor csodálva és hitetlenül
Hallgatják tüzes gyermekeiket, kik
Eljövendő, szebb akácnyílásról
Mesélnek.

S bár tőlük a hitet messze űzték
Dühödt szörnyüségai a voltnak,
Ilyenkor mégis föllángol a szívük,
Ilyenkor fiaikra mégis büszkék
S hiszik, hogy akácvirágosabb lesz
A holnap.

(Kassa)

Házy Ferenc

Érdekes a rimszövése, mintha az öregek kusza ér-
zésvilágát akarnák egységbe fűzni.

Fáradtság

Altass csak kedves kályha,
duruzsolj zugó fülembé, hadd érezzem ;
mily jó is lenne most elaludni
hideg borogatással a homlokomon
s álmomban meleg testemet
simogatni szelíden, vagy
halottnak lenni s nyitott szemmel
hidegen nézni a lámpát, amint
kialszik lassan s nem hallani
többé, hogy kiűn az éjszakában
didergő kutyák szomorúsága
liába vonít az ég felé . . .

(Szeged)

Berda József

Az epigramma rövidségével rajzold meg a fáradtság
érzését szabad versedben. Próbálkozz meg rimes-mértékes
versekkel is!

Acélkorszak

Örvendezzünk az örvendezőkkel: van még pezsgő,
strandhomok, bakkarat. Vannak újfonatú autók:
karosszériák kristályüvegje s mögötte tikkadó orchideák
rámosolyognak azokra is, kikre rápenészedik
a fehérnemű. Vannak pontos közlekedési rendőrök,
akik mint a fegyelem örtüze égnék az utcák felett.
Egyébként véres közelharc az összes síkok között:
aki nem tud belekapaszkodni a bankjegyek szöke
lomberdejébe, lehull az iszapba és megfull.

Az utcák zsongó árnyékai felett repülő gázbetűk;
titkos ezüstszárnyakon távolodnak az ezeregyéjszaka-
kába. Sokan elszedülnek, mert a fényreklámok ver-
senyeznek a nappal, a holddal és a csillagokkal.
Sokan viszont azért, mert nem veszik be a napika-
lóriákat.

Eleganciával és spleennel bélelt klubokban szétter-
pszekedik az unalom. A gyárak arany bort szűrnék
az emberpáriák véréből.

Az igazak meghúzzák a szomorúság lélekharangját.
Beköszöntött az Acélkorszak.

(Szeged)

Március László

Ügyes, megkapó nyelven tárod elének mondani való-
idat. Van dallamcság, lendület versedben. De az ilyen sza-
bad kötésű verset nem szeretjük, mert a próza és a költé-
szet közt vergődik ide-oda. Szébb a rimes, mértékes vers!

Ez vagyok én . . .

*Aki mindig megy tovább, tovább,
Sátorban lakó barbár, nomád:
Ez vagyok én.*

*Akinek sok az ellensége,
S gyógyírt nem talál a sebére:
Ez vagyok én.*

*Aki szenvedett, túrt és vágyott,
Mert megtámadta a világot:
Ez vagyok én.*

*Ki nem aratott győzelmeket,
Ki minden sértést, bűt elfeled:
Ez vagyok én.*

*Kinek az élet cifra mese,
Mert nem volt soha szerelmese:
Ez vagyok én.*

*Aki sokat járt viharokban,
A szíve mégis békét dobban:
Ez vagyok én.*

*Ki sziklavárat épít hóból,
Holdkóros vándor, rongyos, kóbor:
Ez vagyok én.*

*Aki szeretek minden embert,
Aki megölelt, aki megrvert:
Ez vagyok én.*

*Kinek színesek az álmai,
Ki nem győz sírni és áldani:
Ez vagyok én.*

*Kinek a világ mostohája,
És mégsem gondol multra, mára:
Ez vagyok én.*

*Kinek a szívét babonázták,
A vészes csaták, kemény várták:
Ez vagyok én.*

*Kinek a szíve mégis vidám,
S mosolyog minden komédián:
Ez vagyok én.*

*Kinek mégis volt bátorsága,
Megszületni e zord világra:
Ez vagyok én.*

*Ki boldogságra vár merészen,
Ki túl van a korteskedésen:
Ez vagyok én.*

*Kinek örök mosoly a képe,
Ki visszatér az Úr kezébe:
Ez vagyok én.*

(Komárom)

Viplak Vince

Színes jellemkép megkapó szavakban.

Rég elsírt könnyek . . .

*Rég elsírt könnyek gyöngyöző patakja
Elfolyt, köddé vált, végtelenbe ért . . .
Hullámaít a szél merre ragadja?
Hová zuhant s miért?*

*Sóhajaim, ti gyászfátyolos lángok,
Kik kesergetik, mit sorsom újért,
Miért kerülitek szomorú gazdátok?
Merre jártok s miért?*

*S ti szívárványos gyöngyörű remények,
Kik mennyet ígértek bús éjéért,
Miért késtek? Miért várok, remélek?
Miért? Miért? Miért?*

*Egy szál piros rózsa az imakönyvben,
Amak is a legelső oldalán.
Ha soká nézem, szívárogo a könnyem . . .
S eszembe jut egy lány . . .*

*Haj be szeretem festő tavaszomat!
Oh, adsz-e valaha örömet?
Vagy mindig csak jég ridegséged fogad?
S ellánsz mint a köd?*

*Még alig hogy utcán futva láttalak:
Szerelmes lett beléd szívem, szegény.
S bár könnyeim azóta patakanak,
Mégis áldalak én!*

(Esztergom)

Péli István

I. év. tanítójelölt

A költeményed gondolata a közepén kettészakad s a két rész nem függ össze. Csupán csak a szép formája miatt közöltük.

Napkelte.

*Most kel a nap. Aranyos kapuszárnyát
Nyitja az ég már s im kitekint
Rajta az életadó s üde árnját
Szórja a fénye a földre megint.
Hajnali felhő röpke szegélyén
Már kipirult első sugara;
Friss levegőben, hajnali fénynél
Ujra dalol a mező madara.*

*Dalt fuvolázva lebben a szellő
Bibor-uszályban táncol a felhő, —
Napnak az arca ránk leragyogva
Lendül az égre messze magasba.*

*Szép ez a hajnal — a szél susogása:
Mint kipirult lány vig kacagása.*

(Cegléd)

Zágoni József

VI. o. gimn. tan.

A szemlélet és a hozzáfűzött hasonlat jó. A verselés gördülékeny; csak jobb rimekre tégy szert. (susogása-kacagása; szellő-felhő, nem jó rimek).

HIREK

Dr. Wallentinyi Samu

A szlovenszkoí magyar cserkész-szetet, a magyar kultúrát nagy veszteség érte június hó 14-én. Az eperjesi magyar cserkész-szet lelke, az eperjesi evang. koll. főgimnázium egyik nagy-hírű tanára húnyta be szemét örökre dr. Wallentinyi Samu-ban. Nagy szíve megszűnt verni, igaz lelke nem lelkesedik már a földi boldogság megalapozásán és nagy akaratereje már nem hat közvetlenül sem a diákjainak nemesbítésén, sem cserkészseinek tökéletesítésén, sem a társadalom előbb-revitelén. Sötétben felsorakozó betűcsapatokban sírnak a mélységes gyász, a veszteség okozta fájdalom és az őszinte részvét, mely minden ismerősének szívéből kitör Dr. Wallentinyi Samu, a nagyhírű tanár, a cserkészek igazlelkű vezetője és a magyar kultúrának bátor harcosa, nines többé! Sokat fáradozott, sokat szenvedett. Sok szépet alkotó, de sokat is szenvedő nemes élete 55 ik évében kettétört. A tanári katedrán szent hivatásának élő, komoly pedagógus, a cserkészek között közvetlen, őszinte, lelkét kitaró mintakép; a társaságban vidám, szellemes férfi. Nemcsak ritka szervező és rendezőképeség, de a tollnak is nagy mestere. Lelkében az üldözés, a méltatlan bántalom gyűlöletet nem fakasztott; minden szava, minden tette nagy megértés és megbocsátás. Magyar tanár volt s erős lelke elbirta a nehéz próbákat, a fájdalmas veszteségeket, az illavai börtönt, a kenyérharc keserves kálváriáját és lelke egyensúlyát megrendíteni nem tudták. „A Mi Lapunk“ hűséges munkatársát és barátját gyászolja benne. Lengjen korai sírja felett kegyeletünk adója! Tiszteletünk és szeretetünk pedig őrizze meg emlékét!

Zászlószentelés. A rozsnyói „Andrássy Iparos Cserkészcsapat“ július 6-án nagy ünnepségek közepette avatta fel új zászlaját. Julius 5-én este mindenki az őrtoronyból jövő toronyzenére lett figyelmes. Siró kurucnóták jelezték, hogy másnap cserkészünnep lesz. 6-án, vasárnap reggel hét órakor a trombitás ébresztőt fújta. 9 órakor vonult fel a Főtéren át az Andrássy csapat a megjelent vendégcserkészekkel együtt a sportpályára. Itt tabori misét celebrált Privitzky kanonok-plébános, majd megszentelte a zászlót. Ezt a zászlóanyák átadták a csapatnak. Medek Aladár tb. parancsnok vette át meleg szavak kísérete mellett. Majd Pazderák Manya szavalta el mély átérzéssel Tichy Kálmán-nak erre az alkalomra írt szép költeményét. Erre a zászlószögek beverése és a zászló felszalagozása következett. A losonci Madách Imre cserkészcsapat fehér szalagját Vass József, kiscserkész parancsnok, tűzte fel. Kuchta Ferenc a pozsonyi kat cserkészcsapat szalagját helyezte el. A pozsonyi, brünni és prágai Sarló nevében Tóth Vilmos brünni Sarlós, hozott szalagot. Hosszú beszédében óvta a csapatot mindenféle vallási súrlódásoktól. A rozsnyói lányok is szép szalagot kötöttek a fiúk lobogójára. Az első zászlószöveget Mrenna József, a magyar alosztály tit-ára, verte a lobogó rúdjába. Aztán a fiúk fogadalmat tettek, hogy az új zászló mellett kitartanak s jóban-rosszban soha el nem hagyják. A lélekemelő ünnepet izletes cserkészszöveg követte. Délután 3 órakor a cserkészek sport és játék-mutatványokkal gyönyörködtették a közönséget. A 4 × 100 méteres futásban Eröss Gábor, érsekújvári cserkész győzött. A 100 méteres futás

nyertese Péter Barna. Igen szépek voltak az iparos cserkészek zenés szabadgyakorlatai. A szünet alatt a kiscserkészek mulatságos játékokkal szórakoztatták a közönséget. Szabadgyakorlataik is tetszést arattak. Majd a „A furfangos cigány“ című bohózat került bemutatásra. A dicséretesen működő szereplők közül kivált Králik Kálmán ügyesen alakított cigányszerepében. Az esti tábortűznél az érsekújvári Czuczor Gergely cserkészei is résztvettek s különösen Kafka Sanyi tetszett. Szombathy Viktor, akit a fiúk ifjúsági írásából már jól ismertek, nagy hatást ért el tábortűzi beszédjével. Minden mondata kedves volt és a jelenlevők nem is felejtik el soha. Az ünnepséget reggelig tartó tánc zárta be. (Vass József)

A Csehszlovákiai Magyar Akadémikusok Szövetsége szept. 3—5 ike közt Losoncon tartja meg a csszl. magyar egyetemi és főiskolai hallgatóság V-ik országos nagygyűlését. Fővédnökök Törköly József dr. képviselő, Grosschmid Géza dr. szenátor, Szilassy Béla dr. szenátor és Tarján Ödön vezérigazgató. Szept. 3-án a kongresszus ünnepélyes megnyitása után megkoszorúzzák Kármán József sírját. 4 én este táncmulatság. 5 én pedig ifjúságunk kultúrkérdéseinek, gazdasági és szociális problémák megvitalására kerül a sor. Kívánjuk, hogy főiskolai hallgatóinknak ez a fontos összejövetele minden tekintetben sikeres legyen!

A Széchenyi Iparos Cserkészcsapat (Ersekújvár) június 19-én igen sikeres avatási ünnepet tartott. Előadásra került: 1) Reviczky: A sátán. Előadta: Zalezsák Vili. 2) Tüske doktor, vig jelenet. Szereplői: Kárász Aladár, Kovács Feri, Horváth Pista, Csicsátka Feri, Ozorák Jani, Plichta Imre, Kovács Vili, i—cs. 3) Tóth Béla tárogató szólót adott elő. 4) Nagy bőgős keserve. Előadta: Zalezsák Vili, 5) Az „Ültetvényes“ bohózatban szerepelt Druga János, Takács János, Dióssy Józsi, Pócs Kató, Kassa Anesi. 6) Modern dráma. Szereplői: Nagy Dezső, Farkas Lajcsi, Pischinger Jancsi i. cs 7) Tábortűz. A cserkészavatást Hangos Aladár parancsnok végezte.

Iparos cserkészlet Rimaszombaton. A rozsnyói iparos-cserkészek zászlószentelése megmozgatta a rimaszombatiakat is. Valaszky, az ipartestület elnöke — kijelentette, hogy a cserkészek külön helyiséget és szabad teret kapnak az új ipartestületi színházban, hogy működésüket kifejtthessék. A rimaszombati iparosok pedig minden telhetőt el fognak követni, hogy a cserkészek jól érezzék magukat s anyagilag is támogatni fogják, mert — mint a Gömör helyesen írja — „egy város iparostársadalmára csak előnyös fényt vehet egy cserkészcsapat működése.“ Sőt az ipartársulat vezetősége azzal is foglalkozik, hogy továbbképző tanfolyamokat és téli szabadelőadásokat is rendezzen az iparos ifjúság nevelésére. Bir minden város követné ezt a magasztos példát s mihamarább valósitának meg mindenfelé az iparos cserkészcsapatokat és az iparos szabad liceumot, mert ezzel mindent hamarosan iskolázott öntudatos, művelt és összetartó iparosságot nyernénk.

A Takács és Jaksics, régi érsekújvári könyv- és papirkereskedő cég hirdetésére fölhívjuk kedves olvasóink figyelmét. Mindennemű ifjúsági, irodalmi és zenemű kiadás raktárunkon kapható. Pártoljuk hirdetőinket!